

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnštvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcove ulice št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izbaja vsak dan zvečer izzemni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnštva naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Naredna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna.

Upravnštvo: Knaflcove ulice 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Prvi volilni shod za bodoče volitve v Trstu.

V petek večer se je vršil v veliki dvorani »Narodnega doma« v Trstu prvi volilni shod z ozirom na bodoče mestne in deželnozborske volitve.

Shod — ki je bil vseskozi zelo zanimiv in živahen — je v imeu političnega društva otvoril predsednik njegov poslanec g. dr. Rýbař-rekš, da, ako tudi se vrše na Balkanu posebno za nas Jugoslovane zelo važni dogodki, na katere ima danes vsa Evropa uprte svoje oči in kateri dogodki želimo posebno mi, da bi nikakor ne dovedli do prelivanja krvi med brati — vkljub tem važnim dogodkom ne smemo pozabiti nase, ne smemo pozabiti, da se bližajo za tržaške Slovence zelo važni dnevi: občinske in deželnozborske volitve, katerih se tudi mi udeležimo na vsej črti.

Mi sicer ne pojdemo v mestu samem v boj z upom, da prodremo z našimi kandidati, temveč pojdemo v boj, da pokažemo svetu, koliko nas je v Trstu in da tu pa tam provzročimo ožjo volitev. Kajti fakt je, da danes v politiki le oni kaj doseže, ki se lahko sklene na gotovo število in moč. — In v tem tiči važnost predstoječih volitev v mestu. Zatorej širite med tržaškim slovenskim življenjem slovensko idejo in važen pomen bodočih volitev za našo narodno in gospodarsko korist. — Ako bo vsak tržaški Slovenec storil svojo dolžnost, bomo oslabili sovražnika in bo nam v bodoče lažje zahtevati svojih pravic, katerih nam danes vladajoči nasprotniki odrekajo. — (Živahno pritrjevanje.)

Nato je povzel besedo g. dr. Wilfan, ki je na razsežen in poljuden način razložil zborovalcem določbe novega volilnega zakona in razdelitev volilnih okrajev. — Govornik je posebno dokazoval važnost reklamacijskega postopanja, zaklicavši volilec, naj se — glede na to, da je zelo mnogo naših izpuščenih iz volilne liste — vsak pravočasno potrdi pogledati v volilni imenik, je li vpisan ali ne, ker bi drugače vse poznejše navdušene in kričanje nič ne pomagalo in marsikdo, ki ne bo smel oziroma mogel voliti bo imel to pripisati edino le svoji zanikernosti, ker

se za pravočasno reklamacijo ni porabil. — Govornik je končal z besedami: »očita se nam rado, da naš program ne osebuj nobene socialne in gospodarske ideje. — Naša ideja mora biti za sedaj boj za eksistenco. To je zastava, pod katero se lahko zbiramo vsi: od skrajnega socialista, pa do fanatikov kakih drugih načel! Ko gre za življenje naj ostanejo razna medsebojna nesporazumljenja doma! Edinost naj nas združuje, v edinosti v boj, edinost naj nas dovede do zaželenih in opravičenih uspehov!« (Govornikovim besedam je sledilo doigotrajno odobravanje in ploskanje.)

Na to je zopet govoril dr. Rýbař, rekši, da je program političnega društva »Edinost«, priboriti za tržaške Slovence kolikor le možno to, da priden-o tam, kjer sicer ne moremo vladati, vsaj do primerne veljave in vpliva.

Govornik je s konkretnimi slučajji dokazoval, kako krivična je bila vsikdar do nas Slovencev sedanja gospodujoča stranka. Odrekala nam je vsako pravico, da, odrekala nam je celo eksistenco v tržaškem mestu! Ako pa pri bodočih volitvah dokažemo naš obstoj z gotovim številom, s katerim bomo pri eventualnih ožjih volitvah odločevali za to ali ono stranko, bo v bodoče temu drugače, kajti tista stranka, kateri naklonimo naše glasove, bo morala z nami računati in vpoštevatí naše želje in zahteve.

Govornik apelira na vse stanovce, naj ob času volitev store svojo dolžnost. — »Mi Slovenci — je rekel — nimamo od drugih ničesar pričakovati. Pri naših nasprotnikih ni milosti. Nikar naj nas ne vara, ako so se le-ti zadnje čase kazali tu pa tam nasproti nam manj nasprotne in manj sovražne. Bodite prepričani, da ako vdobe vso moč v roke, da bodo delali z nami brez usmiljenja. Kako zlobni so proti nam Italijani in Nemci, so pokazali te dni. — Ker jih boli, da smo se začeli s svojimi zavodi emancipirati od tujega naslaščega kapitala, so vrgli v svet nesramno laž, da so ti zavodi posodili Srbiji 20 milijonov. — Hoteli so nas postaviti na zatožni klop radi veleizdaje, kakor se je to zgodilo bratom Srbom v Zagrebu. (Velik hrup.) Vplivati so hoteli tudi na nevedne ljudi. Z ljudmi, ki tako in obenem neumno postopajo in spletkarijo, ne more biti miru.

Proti takim sovragom se moramo boriti in braniti z vsemi močmi! — In naši volilci naj pokažejo, da se res hočemo braniti! — (Splošno pritrjevanje.)

Širite torej med znanci zanimanje za te volitve! Mi sami ne moremo vsega storiti in navezani smo na vašo pomoč. — Nudite nam je v interesu slovenske skupnosti in v blagor nas samih!

Tem besedam dr. Rýbařa so sledile viharne ovacije.

Govor poslanca Hrbarja

v seji poslanske zbornice, dne 16. marca.

(Konec.)

IV.

Dragonci.

Tudi vedenje dragoncev ni bilo tako, da bi bilo moglo vplivati pomirjevalno na občinstvo. Mimogrede bodi omenjeno, da je bila ta vojaška četa poklicana prav po nepotrebnem in ne da bi bila dež. vlada mene kot šefa mestnega policijskega urada o tem obvestila. Pri tem se je storila neprednost, da so poslali dragonce, predno so nastopili v mestu svojo službo, v Koslerjevo pivovarno, in dokazano je, da je 20 dragoncev in 8 orožnikov v noči od 19. na 20. september na dvorišču Koslerjeve pivovarne izpilo dva hektolitra piva od sode in dva zaboja piva v steklenicah. (Živahna veselost in medklci.) Kaj ne, gospoda moja, to je prav izdatna množina pijače in primerna priprava za službo v mestu. (Posl. Malik: Kdo je to plačal?) Pivovar nar Kosler. Ker so bili dragonci in orožniki tudi 20. septembra nastajeni v Koslerjevi pivovarni, je pač tako kot gotovo, da so bili tudi ta dan pogoščeni s pivom — po neumestni gostoljubnosti pivovarjarjevi. Ni se torej čuditi, da so dragonci temu primerno nastopali. V ilustraciji bodi navedeno samo naslednje: Rudolf Juvan, modeler v Tönniesovi tovarni na Dunajski cesti in Albert Feldstein, knjigovez, sta izpovedala, da je 19. septembra, torej na dan pogoščenja v Koslerjevi pivovarni, ob 11. zvečer pridrvel brez vsakega povoda neki četovodja s štirimi možmi v vežo gostilne »pri levu« na Marije Terezije cesti in začel z golo sabljo adrihati po navzočih gostih. Imenovani Feldstein je bil prej sto-

ječ poleg zidni na ulici zaradi klica »Živio dragonci« s sabljo na desni rami lahko ranjen. Nožarski pomočnik Rudolf Juvan je izpovedal, da je bil, ko je isti večer ob 10.10. stal na hišnih vratih hiše št. 27. v Kolođvorskkih ulicah, od vojaka kakih deset mož brčječe dragonske patrolje brez vsakega povoda udarjen s sabljo po vratu in lahko poškodovan. Užitniški agent Anton Jecelj je končno izpovedal, da je, ko je izvrševal dne 19. septembra ob polu 11. zvečer poleg luteranske cerkve svojo službo, pristopil k njemu neki znanec in z njim govoril. Mimo je šel oddelek dragoncev. Naenkrat je proti njima, ki sta se popolnoma mirno vedla, pridrvel v galop en jezdec, udaril po njih s sabljo in rabil pri tem izraz, ki ga iz ozirov na spodobnost ne morem ponoviti in ki je obsegal tak poziv na razhod, da bi ga trezen človek gotovo ne bil rabil. Ker sta se prej omenjena moža udarcu umaknila je sablja zasekala v ograjo s tako silo, da se je odlomil 35 centimetrov dolg kos, ki ga je potem mestni magistrat izročil sodišču.

Dne 20. septembra je privatni uradnik Vinko Kovačič iz Sevnice na Štajerskem, hoteč priti k avstrijskemu cesarju, kjer je stanoval, šel po Stritarjevih ulicah, ko ga je neki dragonec brez vzroka udaril s sabljo po glavi. Kakih deset minut po streljanju, tako poroča deželni oficijal Mirko Česnik, je priletel v gostilno »Pri belem volku« neki dragonec, je pogovoril s sabljo in neprestano vpil »ven«, »ven«, tako da so vsi navzočni imeli vtisk, da je mož pijan. Občinski svetnik in rezervni častnik Fran Mally je izpovedal, da je 20. septembra ob polu 10. zvečer pred njegovo hišo in kavarno »Avstria« stalo kakih 20 do 30 popolnoma mirnih ljudi, ko je prišla tja močna pod poveljstvom nekega oficirja stoječa patrolja konjenikov. Neki mirni pasant, ki je šel ob bližnji ograji in se na nobeno stran ni mogel ganiti, je bil v trenutku obklopljen in neki dragonec ga je tako obdelaval s sabljo, da mu je imenovani obč. svetnik moral zaklicati, naj ga pusti v miru, saj je vendar miren pasant. Na to je dragonec res nehal. V tistem hipu je obč. svetnik Mally videl, da je dragonski častnik nekega drugega pasanta udaril s sabljo. Gospod Mally je izrečno poudarjal, da so bili ljudje popolnoma mirni in

ni bilo nobenega vzroka, da so dragonci tako ravnali.

Orožniki.

Kar se tiče orožnikov, bodi omenjeno, da je izvzemši nekaj slučajev njih ravnanje edina svetla točka v tej aferi in da je moštvo večinoma izpolnjevalo svojo službo tako, da ni mogoče dosti oporekati. O orožniških oficijah pa se to ne more trditi. Tako je ritmojster Lelleg 20. septembra zvečer rekel deželnovladnemu tajniku dr. Mathiasu pred vojaškim skladiščem, kjer so bili zbrani oficirji in radniki: »No, da, naši ljudje že tri noči ne spe; mislim da bodo nočjo pošteno vmes udarili.« Ko je neki pasant, nosč viktualije z južnega koledvora domov bil v Šelburgovih ulicah od orožnikov ustavljen, ker se je mislilo, da nese kamne, je isti žandarmerijski oficir zaklicial orožnikom: »Le nikar dosti govoriti; kratek proces naredite in aretirajte ga.« Orožniki sami pa so bili pametnejši, kakor njihov zapovednik, so preiskali zavoj in videč, da so v njh živila, niso moža aretirali. Gospa Albina Bervar, hišna posestnica, je stala 20. septembra ob polu 9. uri v večji družbi na Francozem mostu, ko je velik močan oficir z rdečimi našivi, ogrnjen s pelerinom prišel mimo vojaškega kordona in zaklical: »Jim bomo že pokazali tem lopovom.« Končno pričla gospa Jerica Fortuna, hišna posestnica na Vododovni cesti, da je 18. septembra velik močan orožniški oficir pri Fischerjevi točilnici v Zvezdi zaklicial orožnikom: »Ljudi ven pometati in postreliti.« Če se končno, kakor že omenjeno še uvažuje, da se je na Pogčarjevem trgu, po streljanju na demonstrante v Solskem drevoredu neki žandarmerijski oficir povzpeld od vzklka »Se enkrat zaupite »Živio« in bomo streljali«, potem je evidentno, da je žandarmerijsko poveljstvo vse storilo, česar bi storiti ne smelo, ter da se je vedlo na način, ki bi se smel najmanj pričakovati od oficirjev iz: ki bi bil celo v Macedoniji nemogoče. Orožniško moštvo si je vsekako ohranilo več takta, več prevdarnosti in več miru kot njega predpostavljani oficir.

Koliko je bilo strelav?

Prihajam, čestita gospoda, h koncu. Spričo uničevalne obsodbe, ki jo je izrekel moj militarično izobraženi strokovnjak (Medklci), se ne

LISTEK.

Belgrad.

Potopisne slike iz l. 1905. in 1906.

Napisal Anton Trstenjak.

(Dalje.)

Srbski kralj.

»Petar I., po milosti božjoj i voiji narodnj kralj Srbije«, to je ves njegov naslov. O njem pišejo inozemski listi mnogo, osobito nemški listi raznašajo o njem tendenčne vesti, katere navadno drugi dan preključujejo, samo da bi ves svet imel slabe misli o razmerah Srbije.

Srbom so razmere dobro znane, saj ve vsak mešan v Belgradu, kaj se godi na dvoru. Govoril sem z mnogimi Srbi in vsi hvalijo svojega kralja, izlasti meščani (trgovci) so mu iskreno vdani, saj pa tudi s svojim nastopom očara vsakogar. Priljubljen je v vseh slojih, saj je življenje na njegovem dvoru vzorno. Slovan je, stremi po slovanski politiki, a to je glede na mednarodne zveze držav v očeh Nemcev veleizdajstvo. Zato ga nemški listi sovražijo, dočim slovanski listi žele, da bi razmerje med Avstrijo in Srbijo bilo prijateljsko.

Srbski kralj občuje osobno z narodom, z meščani. Omenil sem že, da

se osobno udeležuje sej družtev in društvenih občnih zborov (kmetijske zadruge). Povsod poseza v razgovor in daje nasvete. Kliče k sebi ugledne trgovce in se posvetuje z njimi o gospodarskih stvareh in želi izvedeti, kaj bi bilo dobro ukreniti za procvit trgovine in obrta. Z meščani občuje osebo in jih nagovarja na ulici. Poleg njegove palače na Teraziji so zasebne hiše. Kadar sreča na ulici svojega soseda, vpraša ga: »Kaj je novega, sosed? Kako je, sosed?« To ni nič posebnega, v Srbiji so patrijaralne razmere, na katere je vezan tudi kralj. Srbski seljak tiče svojega kralja, seveda po naših pojnih je to nekaj čudnega, toda to so starodavne razmere. Tako je in če bi bilo drugače, ne bilo bi srbsko. Naravno je torej, da je kralj, ki se sani klanja starodavni tradiciji, priljubljen pri narodu.

Peter I. je kralj »po narodni volji«. On je ustaven kralj v polnem pomenu besede. V delovanju svojem je on slika in prilika angleškega kralja, ki je po sodbi samih Nemcev ustaven kralj, to je tak kralj, ki izvršuje le voljo parlamenta, narodnega zastopstva. Ravna se strogo po sklepih narodne skušnice, kar pa tudi poudarja v svojih besedah. Sam dr. Vladan Gjorgjević, bivši ministrski predsednik, ki je bil odločen nasprotnik kraljev in vseh radikalcev, priznava, da je Peter I. ustaven

vladar od nog do glave, ki brez narodne volje ne stori ničesar. Vse torej, kar se vrši o Srbiji, je le izraz narodne volje, sklep parlamenta, v katerem narekuje smer politike večina.

»Slovanski jug«.

Srbi so delaven in trezen narod. Lepo se razvijajo, a da so dobri gospodarji, svedoči nam to, da so državne financeje v redu. Pomisliti je samo treba, kako sta Milan in Aleksander upravljala in Srbiji ves kredit pokopala, saj je znano, da še l. 1905. tuje niso imeli zaupanja v srbske barke. Ali kralja Petra vlada je vse popravila. Železnice so proste, tobačna tovarna je prosta; ves monopol je v domačih rokah. Mlada država se zdravo razvija. Električni tramvaj, ki veže vse dele mesta, je ves čas poln, kar je dokaz, da je trgovina in obrt ter sploh ves promet zelo živahen.

Uveril sem, da belgrajsko meščanstvo ne čuti, kaka nevarnost je za Srbe, da Nemci prodirajo na iztok. V Srbiji živi le kakih par tisoč Nemcev, ali te so mirni in pohlevni, tako da nihče ne čuti, da žive. Nemcev res ne ljubijo. Avstrijske Nemce imenujejo Švabe. To pa ni čudno, saj žive v večni borbi z nami. Vedo, da Nemci in Mažari zatirajo Slovane in da tudi njim v Srbiji niso naklonjeni.

Leta 1904. je neka nemška dru-

žba z Ogrsko napravila izlet v Belgrad. Po Belgradu so korakali s frankfurtařico, a godba je igrala »Die Wacht am Rhein«. Meščani so to mirno gledali, nikogar ni motil ni vznemirjal nastop Nemcev. Ko sem jim rekel, da se čudim njihovim hladni krvi, smejali so se in dejali: »Pa kaj nam bodo ti Švabe.«

Nemško nevarnost pa tem bolj vidijo mladi pionirji srbski. Ti pionirji hočejo ob Savi in Dunavu stati na straži. Mislim leta 1904. so osnovali v Belgradu klub: Slovanski jug. Ta klub ima čitalnico, kjer so ti na razpolago raznovrstni časopisi. Na Teraziji ima klub tri sobe v najemu, v največji je čitalnica. Namen mu je širiti narodno zavednost. V klubu nisem zapazil nič takega, kar bi kazalo na revolucijske misli, in zato sem se čudom čudil, da je hrvaška vlada na migljaj peštanske vpriporila veleizdajsko pravdo proti tistim Srbom, ki so morda kdaj občevali, s katerim članom tega kluba. Zdelo se mi je naravno, da se mladi Srbi ogrevajo za svojo kulturo in da propovedujejo bratsko slovo. Ali more to biti veleizdaja? Ko se je nedavno osnovala »Slovanska jednota« na Dunaju, to jedravnoborski klub, ki obsega le avstrijske Slovane, pisala je takrat »Neue Freie Presse«, da je ta jednota zasmehovalje avstrijske politike in da je celo veleizdaja. Zdaj pojnim položaj Srbov v

banovini bolje: srbsko - hrvaška kolonija v zagrebškem saboru je veleizdaja in veleizdaja je, ako Slovan čuti le platonsko ljubezen do Slovana.

Rečni klub je že takrat izdajal svoje glasilo in je zato potreboval denarja. Kakor pri nas, tako je tudi v Belgradu. »Slovanski jug« je začel prirerjati večerne veselice, takozvane »Jugoslovenske večeri«. Za take priredbe pa ni lepšega in primernejšega prostora, kakor je obsežen park na Kalemegdanu.

Bilo je meseca avgusta l. 1906., ko smo se mudili v Belgradu. Videli smo velikanske reklamne plakte plapolati po zraku. Na Teraziji je visela taka plahita, sredi nje pa so bile naslikane četiri roke, kako se stiskajo. Na teh rokah je bilo zapisano: Slovenačka, Srbija, Hrvatska, Bugarska. To je bila reklamna plahita, ki je predstavljala naše bratstvo. Na kaj drugega ni nihče mislil. Političnega ozadja tu pač ni bilo, kajti potem pač ne vem, kaj hočemo narediti s srbskim kraljem, kam čemo dati bolgarskega kralja, kam čemo poslati kneza Nikolo. Vse to je torej le simbol bratstva, da smo eden narod in da si moramo biti res bratje. To je torej najnovejšje blagovestje mladih Srbov v »Slovanskem jugu«, katero nas uči to, kar smo res in da se ne dajmo potučjati.

(Dalje prihodnji.)

maram dlje baviti z dejstvom, da je lajtnant Mayer, kmalu potem, ko je napravil krvoprelitje, c. kr. deželno-vladnemu tajniku dr. Fr. Mathiasu, kakor tudi meni trdil, da je on ukazal (dejanjsko) streljati — kar je natančno razložiti od povelja »streljati«. Nečem se sklicevati na to, da so se njegova prva poročila na predpostavljeno oblast — kakor sem to izvedel od divizionarja ekscelence M. Langa — tudi tako glasna in je žele pozneje rabil izgovor, da pravega povelja »ogjenj« ni dal. Tudi nečem izjavljati sklepov iz izpovedi trgovskega sodnika Dragotina Gorupa, trgovskega gojenca Oskarja Vojnilovica in trgovskega sodnika Pavla Pristova, ki vsi trde, da so natančno slišali povelje »ogjenj«.

Najodločneje pa moram ugovarjati izpovedi lajtnanta Mayerja, da se je vsega skupaj desetkrat ustrelilo.

Ne bom navajal prič, katerih je lepo število in ki so zanesljivo slišali več strelcov, omejujemo se na to, da navedem na ta žalostni dogodek namajajoči se in po posebni plastiki odlikujoči se del izpovedi koncertnega vodje in ravnatelja »Glasbene Matic«, Mateja Hubada. Ta se glasi (čita):

»Ko sem slišal prvi strel, se mi je kaj čudno zdelo, da, če se je že moralo streljati, se ni ustrelilo v smeri proti Stritarjevimi maršev v smeri proti Medarskim ulicam. Stal sem takrat s svojo sestro pri odprtem oknu svojega stanovanja Pred škofijo št. 18, od koder se vidi v Medarske ulice in sem mirno in pozorno poslušal streljanje.« (Posl. Malik: Pozneje so vsi tako hladnokrvni, a kadar počni strel, imajo vsi skupaj polne hlače in ne vedo, kako se je dogodek izvršil.) Le poslušajte, kar pripovedujem. — »Streljalo se je takole: Najprej sem v daljših presledkih slišal tri pesamične strelce, nekako zamolke, potem dva strela, ki sta hitro sledila eden dlje časa trajajoče brzostreljanje, pri katerem so strelci drug drugemu sledili tako hitro, da jih nisem mogel šteti. Potem je brzostreljanje ponehalo in sledilo je v počasnih presledkih sedem strelcov, tako počasi, da sem jih mogel šteti. Potem je zopet sledilo brzostreljanje, pri katerem strelcov nisem mogel šteti, na to zopet počasno streljanje. V tem, ko je moja sestra prestrašena jecljala nekaj besed in sem ji rekel »to je strašno«, nisem mogel strelcov šteti. Proti koncu so strelci počasnije sledili drug drugemu. Doneli so bolj zamolke, prihajali od nekoliko dlje, kakor od druge smeri, na desno od mene, med stolno cerkvijo in med škofijo. Zadnji trije strelci so počasi počili in doneli zamolke. Prvi trije strelci so se slišali zamolke, dasi so bili bližje oddani, kakor drugi. Prej omenjeno brzostreljanje se je slišalo jako ostro in jasno v smeri Medarskih ulic. Kelikor dlje je trajalo streljanje, toliko bolj oddaljeno in zamolke se mi je zdelo. Sodim, da je streljanje do pol minute trajalo, gotovo pa dlje kot četrt minute in je po mojem prepričanju bilo oddanih 20 do 40 strelcov.

Mayer med streli.

Zdaj pa cenjeni gospodje, pride kar je najbolj neverjetno, rekel bi, najbolj nečaveno in nepojmljivo. Predno končam, moram to povedati, ker po bliskovito pojasnjuje način, na kateri se je z vojaške strani vse storilo, da bi krivci ljubljanskega krvoprelitja z dne 20. septembra izgledali kot nedolžna jagnjeta.

Ze vojaško stacijsko poveljstvo je vse storilo, kar je bilo mogoče, da opere lajtnanta Mayerja. Za početje imenovanega lajtnanta, orožniškega oficirja in vojaštva so navajali vsa mogoča opravičevanja, pred vsem razburjenje, potem utrujenost, dočim se je popolnoma pozabilo, pustiti tudi za ljudstvo veljati razburjenje. Toda kar si je v tem oziru dovolil lajtnant Mayer, presega že vse. Izpovedi enoletnega prostovoljca pri 4. stotnjici 27. pešpolka je namreč naslednje posneti. (Posl. Malik: »Ah, ti ljubinkujejo s Slovenci.«) Poslušajte raje mirno in odgovarjajte pozneje.

Dne 22. septembra okoli 3. ure popoldne, torej na dan pogreba obeh žrtev, je bilo moštvo dne 27. pešpolka pripravljeno na dvorišču infanterijske vojašnice. (Medklici posl. Malika.) Ali saj dotičnik ve, kaj ima pričakovati, če njegove navedbe niso resnične; da, on ve, kaj ga čaka, ker so njegove navedbe resnične. (Posl. Malik: Povem vam, da je med prostovoljci tega polka mnogo Slovencev.) Da, seve, zakaj pa ne! Tudi ta je Slovenec? Tam so torej postavili puške v piramide, odložili telečnjake in zastopili, vojaštvo pa je ostalo pri piramidah pušk. Oficirji so stali bolj v stran od vojaštva. Naenkrat je stopil lajtnant Mayer k skupini infanteristov 2., 3. in 4. stotnije ter začel izpraševati: »Koliko strelcov pa je bilo pravzaprav oddanih? (Čujte! Čujte!) »Jaz sem enkrat ustrelil« se je oglasil neki infante-

rist; »jaz dvakrat«, je rekel neki drugi; »jaz tri, jaz sem še dvakrat ustrelil«, je rekel tretji. Temu je dejal lajtnant Mayer: »Torej ste vi otvorili brzostreljanje?« in se je začel z vojniki na glas smejeti. (Čujte! Čujte!) Potem je dejal: »Upam, da bomo še imeli priliko streljati«. Ko se je polegel hrupni smeh, ki je sledil tudi med besedami, je lajtnant vojakom tako-le opominjal: »Opozarjam Vas, če se Vas bo vprašalo, kolikrat je vsak streljal, naj gotovo ne reče nobeden da več kot enkrat. Posebno boste previdni nasproti enoletnim prostovoljcem; ti izčenčajo vse.« (Posl. Malik: To je izpovedal enoletni prostovoljec?) Dal je to na zapisnik; vojaška uprava pozna ta zapisnik; tudi njegove ime je pod zapisnikom podpisano; ta enoletni prostovoljec bi tega gotovo ne bil dal, na zapisnik, če bi se ne bile res zgodilo; mož jamči za to izpoved s svojim imenom, in kaj se to pravi, jamčiti pri vojaštvu s svojim imenom za kako stvar, to, mislim, je tovarišu Maliku dobro znano, saj je sam služil pri vojaki. (Posl. Malik: Lajtnant Mayer je to tudi storil.) Toda izpovedi lajtnanta Mayerja pobijajo njega samega; dokazal sem, da te izpovedi lajtnanta Mayerja samega najbolj obtožujejo.

Pred zaslišanjem pri sodišču.

Pa ne dovolj tega! Dne 29. septembra, torej dan poprej, predno so bili vojaki, ki so streljali, zaslišani pri deželnem sodišču, jih je nadporočnik Haller pri »povelju« opozarjal, naj izpovedo ravno tako, kakor so izpovedali pri njem v pisarni, ko je njih izpovedbe protokoliral. Zlasti je poudarjal naj izpovedo, da ni nihče več kot enkrat ustrelil. Pozneje je to lajtnant Suchanka ponovil in še dostavil, naj tudi izpovedo, da so na povelje »ogjenj ustavit« takoj nehali streljati. A dokazano je, da povelje »ogjenj ustavit« sploh ni bilo dano!

Spoštovani gospodje! Iz povedanega je razvidno, kako sistematično se je delalo na to, da bi resnične ne prišla na dan, in upam, da mi boste priznali, da moramo zaradi tega toliko energičneje, toliko brezobzirneje zahtevati od vlade, naj strogo in nepristransko izvede preiskavo proti onim, ki so vprizorili dne 20. septembra v Ljubljani krvoprelitje. To je tudi občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane najodločneje zahteval. To je postulat javne morale, postulat patriotizma. Živimo v težkih časih. Kdo ve, če ne bo država v najbližjem času apelirala na požrtvovalnost svojih narodov. (Posl. Malik: Pa bodo zopet Nemci trpeli.) Slovani so vedno in na vseh bojiščih krvaveli za Avstrijo. Kdo je pa l. 1848. in 1849. Avstrijo rešil? Slovani so na največ bojiščih krvaveli za monarhijo in slovanski polki so si pri vseh bojih s sovražniki pridobili slavo.

Zato je pa vendar važno vse opustiti, kar bi moglo zmanjšati to požrtvovalnost. (Medklici.) Prosim, gospoda moja, poslušajte in pustite me govoriti. Če bodo zdaj narodi avstrijski vneli, da sme vojaštvo brez kazni početi z življenjem državljanih kar in kakor hoče, potem ni izključeno, da bo to imelo najresnejše posledice. Lahko smo, gospoda moja, ponosni na svojo armado. Z mnogih bojišč se je vrnila proslavljena. Skoro vsaka stran njene zgodovine poroča o slavnih činih oficirskega zbora in moštva. A to, kar se je zgodilo 20. septembra v Ljubljani, je sramoten madež v zgodovini avstrijske armade in vlada bi morala skrbeti da ga izpere. To se more zgoditi samo z nepristransko preiskavo in strogim kaznenjem vseh krivcev. To zahtevam, nič več in nič manj. Priporočam vam, da pritrđite naslednji resoluciji (čita):

»Vsoka zbornica izvoli skleniti: C. kr. vlada se pozivlja:

1. nemudoma sporočiti uspehe izvršene preiskave o postopanju c. in kr. vojaštva povodom demonstracij v Ljubljani 18., 19. in 20. septembra;

2. krvoprelitja krivega oficirja na primeren način poklicati na odgovor. (Odobranje in ploskanje.)

Gonja proti češkim narodnim socialcem.

Praga, 29. marca. Predsednik kazenskega sodišča dr. Wokau je po konferenci z državnim pravdnikom dvornim svetnikom Morstadtom odredil, da se ima aretovati več narodnosocialnih voditeljev in agitatorjev in izvršiti hišna preiskava pri 20 osebah. Polioiciji uradniki so izvršili med drugim hišno preiskavo pri uredniku »Češkega Slova« Spatnega, pri uredniku Pulpanu, pri agitatorju Hatini in strankinemu blagajniku Kralu. Spatný, ki se je baš vračal domov, ko je policija stikala po njegovem stanovanju, je hitel k svoji pisalni mizi, pograbil tamkaj ležeči listek, ga raztrgal in raztrgane koščke požgal. Polioicija je aretirala Spatnega

in Hatino ter ju izročila kazenskemu sodišču. Preiskovalni sodnik dr. Foltia je takoj zaslišal oba aretovanca. Po večurnem zaslišanju je odredil, da se imata oba pridržati v preiskovalnem zaporu. Vsi, ki so bili aretovani in pri katerih je policija izvršila hišno preiskavo, so obdolženi protivojaške propagande, to je, da so čerke vojske skušali zapeljati k protisakoničnim dejanjem. Tudi na deželi je orožništvo na ukaz praškega sodišča izvršilo več hišnih preiskav. V Železnem Brodu so orožniki aretirali štiri narodno-socialne voditelje, v Kolínu pa dva. Tudi ti so obdolženi protivojaške propagande. V Budjejevicah in Mladi Boleslavi je politična oblast raspustila shode narodno-socialne mladeniške organizacije.

Interpelacija v ogrskem parlamentu o zunanjem položaju.

[Budimpešta, 29. marca. Podpredsednik poslanske zbornice Rakovsky je vložil to-le nujno interpelacijo: 1. Ali je ministrski predsednik pripravljen pojasniti naše odnose k Srbiji? 2. Ali je pripravljen svoj ustavno mu zjamčeni vpliv porabiti v to, da se sedanjim neznosnim razmeram napravi konec ali z zagotovitvijo trajnega miru ali pa s kolikor mogoče bitrim pričetkom v ojn e? Ministrski predsednik dr. Wckerle bo na to interpelacijo odgovoril v jutrišnji seji poslanske zbornice.

„Podpora Avstro-Ogrske je v življenskem interesu Nemčije.“

Berolin, 29. marca. V današnji seji državnega zbora je imel kancelar Bülow dolg govor o stališču Nemčije napram Avstro-Ogrski v aneksijem vprašanju. Med drugim je rekel: Dne 30. oktobra je nemška vlada obvestila Anglijo, da Nemčija kakor Avstro-Ogrska ne moreta dovoliti, da bi se o aneksiji razpravljalo na kakršnikoli konferenci. Istega dne je poslal tudi obvestilo na Dunaj, da odobruje cesar Viljem v svojem neomahljivem prijateljstvu do cesarja Frana Josipa nemško politiko, merečo na to, da Nemčija izpolni svojo dolžnost, izvirajočo iz trozveze, in da Avstro-Ogrska tudi pri težkih komplikacijah sme računati na nemško podporo. Kancelar je nadaljeval: Krivično je očitanje, da je Nemčija z nepotrebnim vnetjem podpirala stvar Avstro-Ogrske ter se za tuje interese po nepotrebnem postavljala v nevarnost. Podpora Avstro-Ogrske je v življenskem interesu Nemčije Če bi Avstro-Ogrske ne bili podpirali, bi v doglednem času nastopile proti nam iste velesile, katerim bi se sedaj morala pokoriti Avstro-Ogrska. Avstro-Ogrska ima v konfliktu s Srbijo pravico na svoji strani. Aneksija je zadnja stopnja tridesetletnega, od velesil priznavanega političnega in kulturnega dela. Avstro-Ogrska uprava Bosne in Hercegovine je sijajno kulturno delo. Avstro-Ogrska si je pravico do teh pokrajin pridobila z vestnim svojim delom. Sporazumom s Turčijo se je zadostilo tudi formalnemu pravu. Formalno priznanje velesil ne more izostati, ni pa potrebno priznanje Srbije. Zato je bilo popolnoma umestno, da je Avstro-Ogrska zavrnila vse srbske zahteve, ki so proti življenskim interesom te monarhije. Tudi Nemčija ne more trpeti, da bi se na Avstro-Ogrsko slavile zahteve, ki so nerazdružljive z dostojanstvom habsburške monarhije.

Intervencija velesil v Belgradu.

Dunaj, 29. marca. Intervencija velesil v Belgradu se bo izvršila na ta-le način: Najprvo bo vročil angleški poslanik dogovorjeno noto ministrstvu zunanjih del, nato bodo zastopniki drugih velesil podali posamno ministru dr. Milovanoviču izjavo, da se pridružujejo koraku angleške vlade. Angleški poslanik bo obenem obvestil srbsko vlado, da je ta korak Anglije nepreklicno zadnji poskus, dati Srbiji navet, tičoč se ohranitve miru. Ako bi Srbija angleški predlog odklonila, potem ne bo Anglija storila ničesar, da bi Srbijo obvarovala pred oboroženim konfliktom z Avstro-Ogrsko. Slične izjave bodo podali tudi zastopniki Francije, Rusije in Italije. Srbska vlada ima namen, prepuustiti odgovor na angleško noto narodni skupščini. Berolin, 29. marca. V angleški noti se zahtevalo od Srbije, da izpolni te-le pogoje: Srbija se ima vzdržati vsakega vmešavanja v bosansko vprašanje, ki je rešeno vled sporazuma med velesilami ter izraziti svojo željo, da hoče v bodoče v prijateljstvu živeti z avstro-ogrsko monarhijo. V to svrhu ima svojo armado razorožiti ter razpustiti vstaške čete ob meji.

Belgrad, 29. marca. Za danes določena intervencija velesil je izostala iz formalnih vzrokov. Francoski poslanik še namreč ni dobil instrukcij od svoje vlade.

Dopusti rezervistov.

Dunaj, 29. marca. Vled preokreta v zunanjem položaju bo vojna uprava jela polagoma odpuščati pod zastavo poklicane rezerviste. Najprvo bodo poslani domov oni vojaki, ki so jeseni doslužili svojo triletno prezenčno službo, a so jih z ozirom na zunanji politični položaj še pridržali pod zastavo. Nato odpuste nadomestne rezerviste, ki so bili meseca oktobra poklicani na osemtedensko izvežbanje, a so jih do sedaj pridržali pod zastavami. Tem slede ostali rezervisti in sicer po tistem redu, kakor so bili poklicani v službovanje.

Kralj Peter se odpove prestolu?

London, 29. marca. Iz Rima javljajo, da je kralj Peter poslal kralju Viktorju Emanuelu pismo, v katerem ga obvešča, da je sklenil, da se zase in za svoje naslednike odpove erbskemu prestolu. Na srbski narod bo isdal manifest, v katerem ga bo pozval, naj si s pomočjo Evrope izvoli novega kralja. Za kralja bo priporočil princa Petra črnogorskega. Kralj Viktor Emanuel je svojemu svaku odsvetoval ta korak ter mu priporočal, naj proklamira za prestolonaslednika kraljeviča Aleksandra.

Dunaj, 29. marca. Tu se širijo z ozirom na dogodke v Srbiji najneverjetnejše vesti. Splošno se zatrjuje, da se v kratkem odpove prestolu kralj Peter in sicer na prijateljski navet Anglije. Kot kandidatje za srbski prestol se imenujejo vojvoda Teok, vojvoda Connaught in knez Battenberg.

Belgrad, 29. marca. Vse vesti, kakor da bi imel kralj Peter namen se odpovedati prestolu zase in za svoje naslednike, ali da bi vlada de lovala na to, so od kraja do konca izmišljene. Vse te vesti so zgolj pobožne želje gotovih Srbiji sovražnih krogov, ki bi radi, da bi srbski prestol zasedla kaka germanška dinastija.

Črnogorski dvor za kraljeviča Gjorgja.

Belgrad, 29. marca. Knez Nikita črnogorski je poslal kralju Petru brzojavko, v kateri mu očita preveliko popustljivost napram vladi. Knez Nikita nadalje izjavlja, da obžaluje srbski narod, čegar interese so izdali neenergični in koruptni vodilni politiki. Končno izraža knez svoje obžalovanje, da kralj Peter in srbska vlada v najkritičnejšem trenutku za srbski narod nista vedela uidesar boljšega stori, kakor spraviti v javnost krivične in neopravičene napade na prestolonaslednika. Vsak prvi Srb v Srbiji in v Črni gorivi, da je bil edini, ki je umeval važnost in dalekosežnost sedanjega političnega položaja prestolonaslednik Gjorgje. Isto časno je dobil kraljevič Gjorgje brzojavko od najmlajšega sina kneza Nikite princa Petra, v kateri mu čestita na njegovem mškem in energičnem nastopu ter izraža nado, da bo ostal zmagovalec v težkem boju.

Angleški list o Aehrenthalovem uspehu.

London, 29. marca. »Daily Telegraph« pravi, da si je baron Aehrenthal izvojeval nesporno velik diplomatski uspeh. Toda kaj je stala ta zmaga? Trajno in nepomirljivo sovraštvo med Nemčijo in Avstro-Ogrsko na eni in Rusijo na drugi strani je cena za to. Niti v Berlinu niti na Dunaju se ne morejo varati o čuvstvih Srbov, Čehov, Hrvatov in drugih slovanskih narodov napram politiki, ki tepta slovanski narod v Srbiji z nogami. Takisto pa je samovoljno razbitje berolinske pogodbe napravilo najneugodnejši vtisk tudi na one velesile, ki v sporu med Avstro-Ogrsko in Srbijo niso direktno interesirane. Takšne stvari pa ne služijo miru, marveč provzročajo nezaupanje in sovraštva, iz česar se lahko izoimijo krvave vojne.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. marca.

— Deželnozbornerske volitve na Koroškem. Včeraj so se vršile deželnozbornerske volitve v kmetiski skupini. V volilnem okraju Celovec, okolica in Borovlje je bilo oddanih 4191 glasov. Izvoljena sta bila nemška nacionalca Fr. Kirsohner in Ant. Wieser s 3170, oziroma 3159 glasovi. Slovenska kandidata Freithofnig in Strukelj sta dobila 734, oziroma 722 glasov. V volilnem okraju Velikovec-Doberla ves je bil izvoljen slovenski kandidat Florian Ellersdorfer s 748 glasovi, nemški kandidat Bösch je dobil 423 glasov. V volilnem okraju Pliberk-Železna Kaplja je bil izvoljen slovenski kandidat Fran Grafenauer s 872 glasovi, dočim je dobil nemški kandi-

dat Pristou samo 277 glasov. Nemški klerikalci so dobili 3 mandate, vsi ostali pa so pripadli nemškim nacionalcem.

— Ljudstvo zoper klerikalce. V nedeljo so klerikalci priredili na Čatežu pri Veliki Loki shod, ki pa se jim je slabo obnesel. Ljudstvo je sito klerikalnega varanja in začelo se je puntati. Ko se je razvedelo, da bo shod in da pridejo doktor Lampe, Mandelj in dr. Hočevar, je ljudstvo drvelo od vseh strani na Čatež, ne samo moški, nego tudi ženske. Kar je bilo na Čatežu, to ni bil shod, to je bil vihar. Kakor muhe so zleteli govorniki v stran. Razjarjeno ljudstvo jim je dvakrat podro oder. Zadnji je nastopil dr. Lampe. Udaril se je na prsi, rekoč: »Jaz sem Peter skala, kdo mi kaj more?« Komaj je izpregovoril te besede, že so ga kmetje držali za noge in oder je zletel razbit na vse strani. Dr. Lampe je zbežal v prvo nadstropje in od tamkaj z okna stresal svojo jezo. Kmetje so metali nanj pesek, čike in konjske odpadke. Lampe je pa vpil in vpil... menda sam ni vedel, kaj klepeče. Ko je začel še po gostilničarjih udrihati, so ga zgrabili trije krčmarji in ga potegnili v farovž in konec je bilo njegovega »govora«. Čateški župnik je bil vled teh dogodkov tako razburjen, da se je nekam zaleel in je krvav letal okoli. Klerikalci se niso upali iti na postajo Št. Lovrenc, ker jim je ljudstvo zastavilo pot in so zbežali proti Litiji.

— Klerikalna človekoljubnost.

Klerikalce je vendar vedno nizkoten stvor in se nikdar ne more povzpeti do najnavadnejše sposobnosti. To priča snočnji napad v »Slovenou« na slovensko ženstvo, ki je zgolj iz človekoljubnosti, zgolj iz ljubezni do bližnjega, začelo akcijo v svrhu, da bi moglo pomagati ubogim ranjencem, če bi se začela vojna. Ranjencem streči — to pač ni zabava, to je trud in žrtve, a kdor člo večko čuti, bo vedel hvalo onim, ki so voljni kako delo prevzeti. Slovenske dame so na to pripravljene, kakor priča njih večrajšji sestanek in če bi prišlo do vojne, bi storile svojo prostovoljno prevzeto dolžnost v polni meri. Pripravljen so na to tudi vzlic grdobiji, ki jo je storil »Slovenec« in ne meneč se za to, da v teh težkih dneh, ko je toliko tisoč in tisoč ljudi trepetalo pred vojno v strahu, da bodo njih očetje, bratje ali sinovi morali prelivati svojo kri, se ni ni našla ne ena klerikalna duša, ki bi se bila zmenila za eventualno pomoč ranjencem. Slovenske dame so začele samostojno akcijo, ker so bile v to primorane. »Rdeči križ« je prav lepa uredba, velika in imenitna, a damski odbor Rdečega križa je postal tako, da je slovenskim damam onemogočil sodelovanje. Že zaradi osebe naše Line torej iz naravnega samospoštovanja je bilo slovenskim damam nemogoče sedelovati pri Rdečem križu, sploh pa je bilo očitno, da damski odbor »Rdečega križa« ne mara, da bi sodelovale Slovenke. Damski odbor »Rdečega križa« ni povabil svojih slovenskih članic na pripravljana dela, prezal je tako liberalne kakor klerikalne dame, in samo nemške članice so imele že štirinajst dni svoje vaje v garnizijski bolnici. Spričo temu je bilo pač izključeno, da bi mogle slovenske dame sodelovati v okvirju »Rdečega križa«. Ker pa je gotovo, da bi v slučaju vojne bilo krvavo potrebno sodelovanje večjega števila dam, je slovensko ženstvo začelo samostojno akcijo, ker bi bilo naravnost nečloveško, če bi se slov. dame odtegnile vsakemu delu in bi ubogi ranjenci morali trpeti zaradi brezskrbnosti damskega odbora »Rdečega križa«. Golo človekoljubje, edino želja, biti v slučaju vojne ubogim žrtvam na pomoč, to je slov. ženstvo napotilo, da se je organiziralo za pomožno delo in naprosilo je vladnega svetnika dr. Šlajmerja, da prevzame vodstvo. Dasi preobložen z delom, je vendar obljubil svojo pomoč. Občudujemo pa krščansko-katoliški deželni odbor, da v »Slovenou« odreka deželno bolnico za eventualno oskrbovanje ranjencov. To je pač krščansko delo usmiljenja! Sicer pa naj bo le pomirjen, ta dični deželni odbor, ki bi še tega ranjencem ne privoščil, da bi jim stregle in pomagale slovenske narodne dame. »Leonišče« je namreč za slučaj vojne določeno kot lazaret »Rdečega križa« in dr. Šlajmer bi tam vodil pomožno akcijo. »Slovenec« napad napravlja vtisk, da izvira iz gole zavisti. Klerikalci ne morejo take akcije uprizoriti, ker nimajo ljudi, in jezi jih, da se da to napraviti brez njih. Mogoče je tudi, da tiči za »Slovenecim« napadom kak klerikalni operater za kurja očesa, ki ga razjeda zavist na g. dr. Šlajmerja. Bodi že kakorkoli. Dejstvo je, da je »Slovenec« napad na slovenske dame, ki so se postavile v službo človekoljubnosti, grdobija prve vrste Slovenskih dam to ne bo

(Dalje v prilogi).

motilo. Še vsako stvar, ki so jo vzele v roke, so sicer brez hrupa, a dostojno izvedle. Že 43 let delajo liberalne slovenske dame, da vsako leto za Božič, oziroma za Miklavža obdare 200 revnih otrok. Pri vsaki dobrotli deli napravi so na svojem mestu. Delale so tudi v ljudski kuhinji, dokler se niso tam naselile klerikalne srake, in delale bodo v tem smislu tudi naprej, kjer bo mogoče pomagati, kjer imajo srce in poznanje, da mora biti človek dober in dobrotljiv, četudi ga zato obsipa z grdobijami krščanski „Slovenec“. „Slovenec“ napad je pa dokument klerikalne človekoljubnosti, ki bo ljudem ostal še dolgo v spominu. Sicer pa pripomnimo še to le: Slovenske dame so imele namen na večerajšnjem sestanku skleniti, da pristopijo k „Rdečemu križu“ in se udeležijo pomožne akcije tega društva. Takisto bodi še konstatovano, da so narodne dame nameravale vse urediti tako, da bi se njihova akcija vršila pod okriljem „Rdečega križa“.

Občinske volitve v Idriji so se izvršile — kakor se je pričakovalo — z uničujočim porazom klerikalne stranke. Na ljubo klerikalcem se je razpustil občinski odbor in dokazati bi jim bilo treba pri novih volitvah, da imajo volitve za sabo. To zlasti napram oblastim, ki so razpustile občinskega odbora predlagale in potrdile. Za klerikalno stranko je toraj veljalo spraviti zadnjega svojega volilca na volišče. Dasi je Oswald obletel vse svoje pristaje, prepotil vse idrijske griče ter pri tem enkrat prav pošteno padel in so skrili klerikalci svoj prapor za neodvisne volilce, so pogoreli na vsi štiri popolnoma. V tretjem razredu ki je volil v petek, so z največjo težavo spravili skupaj 158 volilcev, dočim je volilo 229 naprednjakov, ki so zmagali tako z večino 71 glasov. Pri predzadnjih volitvah so klerikalci propadli s 192 glasovi, so torej sedaj nazadovovali za 34 glasov, dočim so se napredni glasovi pomnožili. Volilo se je od 9. do 6. zvečer, v razglasu je bil naveden konec volilnega časa ob 2. popoldne. V volilni komisiji sta bila poleg gerenta še dva druga klerikalca, tako da so imeli klerikalci volilno komisijo popolnoma v svojih rokah. Vlado je — v prilog klerikalcem seveda — zastopal okrajni glavar Eekl. Ob 2. je glavar odredil po želji klerikalcev, da se za zaklenila vrata volilne dvorane, dasi se še ni privikar prečital volilni imenik in niso imeli volilci v dvorani sami dovolj prostora. Proti temu je odločno protestiral tajnik Novak, sklicevaje se pri tem na občinski volilni red, ki ne pozna take odredbe, določeno pa se glasi, da so občinske volitve javne, kar pa vendar niso, če se vrše za zaprtimi vratmi. Kako je mogel glavar kaj takega odrediti, je naravnost neumno in le dokazuje, kako je na službo klerikalcem. Ali more to svoje postopanje opravičiti kot predstojnik okrajne policijske oblasti? Natlačeno polna dvorana pa zaklenjena v prvem nadstropju; katastrofa v slučaju nesreče bi bila neizogibna. Kako mučno je bilo za volilce same čakati v veliki gneči celih 6 ur ali še več, ni treba še poudarjati. Ta pa vse samo zategadelj, da se klerikalcem na ljubo nekaterim volilcem onemogoči volitev. Za drugi razred se je za 30 volilcev odmerilo 3 ure volilnega časa, za 500 volilcev 3 razreda pa 5 ur! Zanimivo je, da je hotel trgovec Goli, ki se je zopet odlikoval s kričanjem, glasovati za nekega mladoletnega kot sirotinski oče, ker novi varuh še ni bil od sodišča imenovan. Tudi je brez vsake podlage zanikal istinitost podpisa neke volilke. Sicer se je volitev vršila mirno. Izid volitev je bil pozdravljen z gromovitimi „živio“ klici. Volitve namestnikov se klerikalci niso udeležili. Po končani volitvi je pred občinsko hišo zbrana množica demonstrirala proti gerentu, ki pa se je za to pozornost smehljaje in odkrivaje za hvaljeval. Še hujski poraz je doletel klerikalce drugi dan v soboto; dopoldne so dobili v 2. razredu 6 glasov, naprednjaki 18, popoldne v 1. razredu pa 9, naprednjaki pa 36. Nove volitve so torej obsodile Oswaldovo protiljudsko delovanje. Govori se o klerikalnem rekurzu, dasi je nesmiseln od velikanskega porazu in v očigled okolnosti, da so klerikalci sami vodili volitve. Sicer pa če hoče c. kr. katehet Oswald še naprej dražiti idrijsko prebivalstvo, svobodno mu, ali dobiti utegne znatno hujski odgovor, kakor so ga mu dale ravno minole volitve.

Švindlarji V Kranjski šparkski so silno jezni na brošuro „Kranjska hranilnica“, ki jo je izdala „Narodna Tiskarna“. Te dni, ko je bil naval ljudi na Kranjsko šparkaso in so vsi dvigali svoje prihranke, zaračal se je neki uradnik nad kmetičem v prav lepi slovenščini, rekoč: „Vse boste ven vzeli? Le vzemite! Kaj ne, so tudi vam poslali tiste trompihelne tisti švindlarji! Vidite, zdaj ste vsi neumni!“ — Kmetič mu je pa krepko odgovoril: „Zakaj pa ne tožite tistih švindlarjev“, če kaj neresničnega in krivičnega o vas pišejo? Na odgovor je kmet zastoj čakal.

Iz politične službe. Deželnovladni koncipist J. Friedl je postal okrajni komisar.

Iz šolske službe. Kot zastopniki v šolskih odsekih obrtno-nadaljevalnih šol za učno leto 1909 do vstevši leto 1911 so imenovani sledeči gg.: za Ljubljano vladni svetnik in gimn. ravnatelj v p. gospod Fr. Detela in okrajni glavar dr. Robert Praksmarer; za St. Vid nad Ljubljano posestnik A. Galle v Zg. Sisk; za Postojno okr. komisar dr. R. Andrejka plem. Livnogradski; za Ribnico dekan Fr. Dolinar; za Nov mesto deželnovladni tajnik dr. A. Pilshofer; za Metliko trgovec K. Govanec; za Krško okrajni komisar dr. Fr. Vončina; za Kranj dež. vlad. koncipist H. Steska; za Loko lekarnar E. Burdyh; za Tržič tovarnar J. Goeken; za Šmartno pri Liitiji dekan M. Bihar; za Zagorje dist. zdravnik dr. T. Zarnik; za Radovljico dekan in častni prošt J. Novak; za Bled oskrbnik Fr. Sincel in za Kamnik okrajni komisar dr. Fr. Žužek. Dosedanja suplentinja v Cerknici gđ. R. Svetlič je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli pri D. M. v Polju. — Na dvorazrednici v Kranjski gori je popolniti definitivno učno mesto. Prošnje je poslali do 30. malega travna okr. šol. svetu v Radovljico.

Ben-Hur, spisal L. Wallace, veliki zgodovinski igrokaz iz Kristovih časov, se predstavlja 1. aprila t. l. zvečer, v korist dramskemu osebju. Ker je bila prva beneficna predstava „Zapravljiva“ jako slabo obiskana, se je radejati, da slov. občinstvo poseti to noviteto. Saj je dramsko osebje skozi celo sezono izvrševalo točno svoje dolžnosti. Uprizorilo se je dvajset novitet in ponavljalo samo deset iger.

Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj ima danes ob 8. zvečer svoj občni zbor v Auerovi restavraciji v Wolfvih ulicah, na kar člane vnovič opozarjamo.

Družba sv. Cirila in Metoda — dedič. Gospodinska šola v Ljubljani (Rimska cesta) je prenehala ter je vse svoje imetje darovala v gotovini 117 K in vložno knjižico kreditne banke z vlogo 128-80 K družbi sv. Cirila in Metoda.

Javno predavanje. Jutri v sredo 31. t. m. ob 8. uri zvečer predava v veliki dvorani „Mestnega doma“ g. Etbin Kristan, pisatelj v Ljubljani, o črticah iz neobjavljenih spisov slovenskega pisatelja Janeza Terdine.

Telovadno društvo Sokol I. priredi svoj VI. zabavni večer v nedeljo 18. aprila v hotelu „Strukelj“. Natančnejši spored pozneje.

Zabavni večer priredi slovensko pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ v nedeljo dne 4. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih hotela „Strukelj“ v Dalmatinovih ulicah. Za ta večer je stavljen najraznovrstnejši pevski, kakor tudi zabavni spored, katerega še priobčimo pozneje. Ker je ta večer zadnji zabavni večer v tej sezoni upamo, da ga slavno občinstvo gotovo poseti v polnem številu.

Oskar Nedbal, sedanji prvi dirigent orkestra dunajskih glasbenih umetnikov, je bil rojen v Taboru na Češkem leta 1874. Kot eden najboljših učencev Praškega konservatorija dovršil je z odliko konservatorske študije kot goslar Benevizeve šole, učiteljsko mu bili tudi profesorji Foerster, Stecker in v skladanju Dvořak. Leta 1892. je s svojimi součenci umetniki Hoffmanom, Sukom in Bergerjem ustanovil znameniti češki „komorni kvartet“, kateri je vsled svoje popolnosti in mojstrske igre kmalu zasluil po celi Evropi. Štiri leta potoval je kot bračist s kvartetom. — Kot dirigent se je skazal prvič leta 1896, ko je z izvršnimi uspehi dirigiral koncerte „Češke Filharmonije“ v Pragi. Njegova dirigentska slava razširila se je posebno z izvajanjem del učitelja Dvořaka v Berlinu leta 1900 in z dirigranjem Colonnejevega orkestra na Pariški svetovni razstavi istega leta. Na Dunaju je prvič kot dirigent nastopil z orkestrom Praškega narodnega gledališča leta 1901, njegov uspeh je bil tolik, da so ga povabili naj dirigira poleg drugih povabljenih gostov dirigentov takratnih „Riesener-orchestra“ v dunajskem angleškem vrtu. Tu je leta 1902 poleg slavnega Riharda Straussa dosegel največji uspeh. Še v istem letju dirigiral je skozi en mesec „Češko Filharmonijo“ v Londonu, kjer si je v sedmih koncertih Jana Kubelika utrdil ime in slavo velikega simfoničnega dirigenta. Z enakimi uspehi je nastopil leta 1904 kot ravnatelj koncertov v Pavlovskem pri Petrburgu, 1905 v Turinu, 1907 pri carskem ruskem glasbenem društvu v Odesi in posebno priljubljen je Poljakom v Varšavi. V letošnjem februarju je bil poklican v Rim, da je ondi vodil koncerte kraljevske akademije Svete Cecilije. — Kot skladatelj zložil je že precejšno število uspešnih skladb, največjo skladateljsko popularnost pridobil si je s svojo baletno pantomimo „Leni Janko“, katere

se je na dunajski dvorni operi že 48 krat in v Praškem nar. gledišču že nad 50 krat izvajala. Najnovejša njegova baleta sta „Vragova stara mati“, katero je zložil po naročilu Mahlerja za dunajsko dvorno opero in „Pravljica“ za Prago. Slednja se je v Budapešti na dvorni operi 14. marca t. l. z velikim uspehom izvajala. Na potovanju po svetu je prejel od raznih vladarjev že 5 redov in odlikovanj.

Vodstvo deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko vlnudno vnovič naznanja, da bo občni zbor društva v sredo 31. marca 1909 ob 5. popoldne v knjižnici o. kr. deželne vlade, Bleiweisova cesta, II. nadstropje. Ako bi ne došlo za sklepnotno potrebno število 30, bode drugi občni zbor pol ure pozneje, ob polu štirih popoldne, na istem kraju in z istim že naznanjenim dnevnim redom in bode sklepčen pri vsakem številu navzočih društvenikov.

II. občni zbor društva slov. trg. sotrudnikov za Kranjsko s se dežem v Ljubljani se je vršil v nedeljo, dne 28. t. m. ob 1/2 10. dopoldne v hotelu „Lloyd“. Natančnejše poročilo sledi.

Glavna skupščina „Matica Hrvatska“ je bila dne 25. marca; začela se je ob 4. popoldne in je trajala do 8. zvečer. Udeležilo se je je nad 200 maticarjev-volilcev, dasi je lepo pomladansko vreme vabilo iz mesta ven na izlete. Bilo je videti, da se na skupščini pričakuje nekaj posebnega. Stari odbor je odstopal, zlasti dosedanja predsednik profesor dr. Arnold, podpredsednik prof. dr. Klaič in tajnik dr. A. Radič. Šlo je pred vsem za dve odborski listini, za listino Frankove politične stranke prava, ki je kandidirala bivšega šeta za kultus in bogočastje dr. Kršnjavija za predsednika in dr. Ogrizovića za tajnika, in za listino prejšnjega odbora, ki so jo v glavnem akceptirale vse ostale stranke in kjer je bil kandidiran za predsednika prof. dr. Oton Kučera. V tej volitvi so vobče vsi videli sliko bodočih saborskih volitev cele banovine; pokazala je osamljenost Frankove skupine; zakaj za predsednika je bil izvoljen dr. Oton Kučera s tremi četrtinami vseh glasov (147), dočim jih je Kršnjavi dobil le nekako 50. V odboru sede poleg Kučere: profesor Krsto Pavletič, podpredsednik; odborniki: dež. šolski nadzornik dr. Stjepan Bosanac, prof. Pinter, pisatelj Vladimir Treščec, okrajni šolski nadzornik in pisatelj Leskovar, Veljko Tomič in prof. dr. Branko Drechsler. Razen političnega pomena se je temu rezultatu pripisovala tudi velika važnost za izmirjenje spora med Matico in književniki-disidentni, ki je trajal skoro pet let in prinesel mnogo zla. Pred volitvami je imel dosedanji predsednik Arnold govor, v katerem je podajal nekako sintezo vseh svojih prejšnjih programskih govorov in naglašal potrebo krepke narodne književnosti, ki je vedno „moderna“, do čim je „moderna“ redko narodna; govor bi bil izzval debato, ko bi se ne bile bližale volitve. Repliciral je nanj in na izvestje tajnikovo predsednik „Maticе Slovenske“, dr. Fr. Ilešič, ki se je z odbornikom g. A. Trstenjakom in tajnikom Fr. Podkrajškom udeležil skupščine. Posestrimstvo obeh kulturnih institucij, „Maticе Slovenske“ in „Maticе Hrvatske“ je prišlo na tej skupščini do polne veljave; izmed skupščinarjev sta pristopila dva kot ustanovnika k „Matici Slovenski“, 25 pa se jih na novo zglasilo za letnike. Dosedanji predsednik Arnold in podpredsednik Klaič sta bila imenovana za častna člana „Maticе Hrvatske“ in se z ostalim odborom udeležila tudi prijateljskega sestanka, ki je bil prirejen na čast slovenski deputaciji v „Hotel Palace“.

Nemška poezija. Nemci se pogosto hvalijo, kako dovršeno je njih pesništvo, ki da se ne da primerjati nobeno drugo z njim. To prav radi verjamemo, če bremo ta-le stike iz neke „balade“, ki je natisnjena v zadnjem dunajskem malem „Witzblattu“: „Dreck'g macht oft, wie ich glaub' — Reiseschmutz und Reisetraub — Aber dreck'ger noch wie sie — Ist 'ne dreck'ge Phantasie!“ — List, ki je prinesel to čtivo, je namenjen boljšim krogom, zato se vam potem ni čuditi, da imajo Nemci svoje Eulenburge in slone kreature v „dreck'ge Phantasie“ in enakimi dejanji.

„Auch dieses Schwein ist zur Concurrrenz übergetreten“ izrazil se je J. Rauniger, ko je zvedel, da še neki slov. trgovec ne pdslužuje več njegove špedicije. Torej, kdor se ne služi pri R., ta je svinja.

Redni občni zbor „Mizarneke zadrage v Ljubljani, Sp. Siska, Vič, Gilince in Moste“ se je vršil večeraj ob 10 uri dopoldne v Prešernovi sobi gostilne pri „Novem svetu“. G. predsednik Ferdo Primožič je otvoril zborovanje pozdravi dole člane in predstavil sborovalcem zastopnika obrtne oblasti g. svetnika

Seška in zastopnika dež. obrtne zveze g. Tostija. Konstatiral je, da je sbor vsled premale udeležbe sklepčen le za navaden dnevni red, ter izrazil splošno nezadovoljnost nad nekaterimi člani in tudi odborniki, ki se svojih stanovskih, življensko važnih interesov niti v toliko ne zavedajo, da bi vsaj, če so že res zadržani udeležiti se odborovih sej, ozir. občnih zborov, ta zadržek odboru naznanili. Obžaloval je, da se sploh mora o globah in kamih raspravljati in jih nalagati, kar je znak stanovske nezadovoljnosti, vendar pa se v očigled sedanjim razmeram globe morajo obdržati. — Opozoril je nadalje sborovalce na važno 4. točko današnjega dnevnega reda, namreč o ustanovitvi podpornega sklada — v katerega bodo prišle tudi plačane globe — ter pojasnil, dasi se vsled premale udeležencev o tem ne more sklepati, da se podporni sklad ustanovi kot neobhodno potreben vir podpore za stare, onemogle člane, katerim ni bilo uscjeno pridobiti si premoženja in so v starosti, če ne dobe podpore, izpostavljeni z družino vred pomanjkanju in bedi. Opozoril je tudi člane, da v svrhu uspešnega delovanja odbora in v dosego svojega cilja redno spolnjuje svoje dolžnosti, ter pravočasno in pravilno priplašajo in odplašajo zadrugi svoje pomočnike in vajence. — V vidnem navdušenju za koristi slovenskih obrtnikov, posebno mizarjev, prosi nadalje udeležence pazljive udeležbe, ter eventualnih stvarnih predlogov, in prosi tajnika zadruge za poročilo. — Tajnik poroča, da je bilo koncem leta 49 članov. Od teh sta 2 odstopovala, 3 pa so opustili obrt, torej ostane rednih članov 44. — Vršilo se je 5 odborovih sej, ob udeležbi skoro vseh odbornikov, ter se določilo za prijateljske in stanovske nedeljske sestanke Auerjevo gostilno. Preizkušujo sta napravila 2 vajenca z dobrim uspehom. Temeljem ubožnih spricheval se je oprostilo vstopnine nekaj vajencev. Nadalje se je določilo, da smejo mizarji svoje izdelke na prvo roko pobarvati, pleskarska dela pa naj izroče pleskarjem, v izrednem slučaju pa jim je tudi to dovoljeno. Odobrilo se je tudi, da smejo tesarji polagati mehka tla. Knjigovodstvo je v redu, ter se po prebranan izkazu članov javi stanje delavskega osebja v zvezi s počtev osebje 4 tovarniških podjetij, glasom katerega je 6 poslovodij, 231 pomočnikov ter 78 vajencev. — Blagajnik poroča, da je bilo tekom leta dohodkov 409 K 86 v ter 285 K 77 v stroških, in ostane zadrugi premoženja 124 K 09 v oziroma če se vpošteva še zadrugi inventar 162 K 09 v. — Računski sklep in poročilo tajnika se je odobrilo. — Na to je prešel g. predsednik k 2. točki ter predlagal v očigled res slabega denarnega stanja zadruge, katere namerava vrhu tega, kot že omenjeno ustanoviti še podporni sklad, da se zvišaja pristopnina novih članov od 10 K na 25 kron, kar tudi glasom obrtnih pravil ni preveč, da se anulira sklep glede oprostive vstopnine in oproščene vajencev ter isti plačajo v obeh slučajih po 5 kron. Sprejel se je nadalje po daljšem posvetovanju glede doklad rednih članov, sosebno s pomočjo dobrohotnih in res umestnih nasvetov g. svetnika Seška predlog, da znaša redna doklada vsakega člana na leto 2 kroni in poleg tega pa še po 50 v za vsakega pomočnika in sicer se preračunjava ta pomočniški prispevek po njihovem povprečnem številu, katero število ima odločevati v vsakem slučaju odbor. — Pri dopolnilni volitvi v odbor je bil voljen kot odbornik g. Trink ter namestnika gg. Malavašič in Stanovnik. Za pregledovalca računov, kateri posel je opravljaj dosedaj obenem g. predsednik Ferdo Primožič, sta bila na vsestransko pripravljivo voljena gg. Boltes in Velkoverh. Po daljši precej živahni in vsestransko zanimivi debati glede oddaje in prevzetja večjih del od ljubljanskih malih mizarjskih obrtnikov se je sledujoč naročilo načelstvu, da z dvema zastopnikoma zadruge prosi pri oddaji eventualnih večjih del tozadevne kompetentne faktorje, da se v tem slučaju jemlje ozir sosebno najljubljanske domače slovenske obrtnike kakor tudi na to, da ljubljanski obrtniki težje stavijo nizke cene kakor deželani ki imajo ceneje delavne moči in manj doklad, ter načelnik pri prihodnji odborovi seji o tem poroča. — Kot zastopnika sta bila izbrana gg. Rojina in Škafar. Nato je g. predsednik zahvaljujoč se na prijazni udeležbi sosebno g. svetniku Sešku in g. Tostiju, še enkrat spominjal in prosil člane vestnega zadržnega dela, sosebno pa novoizvoljene odbornike, občni zbor zaključil.

Novica ženika Ciril Metodeva podružnice v Sisk je imela predteklo nedeljo prvi občni zbor. Dasi ima nova podružnica prav lepo število članov ter je sploh zanimanje za našo šolsko družbo živahno, vendar udeležba ni bila mnogobrojna. Odbor se je izvolil sledeči: predsednica ga. Berta Kralj, prof. soproga; tajnica ga. Mar. Seidl, trg. soproga;

blagajničarka ga. Mar. Femc, življa namestnica ga. Mar. Rojina, gđ. Franjica Tome in gđ. Mar. Mit-teregger. Pregledovalki računov sta gospe Albina Zakotnik, županja Zg. Siske; namestnici gospe Marija Pušna in Katar. Volker. Glavno družbo je zastopal njen tajnik g. A. Berce.

Članom žiženske podružnice „N. D. O.“ sporočamo, da posluje tajnik podružničnega pripr. odbora vsak ponedeljek in petek od 7—8 ure zvečer v Čitalnici v Spodnji Siski, kjer se lahko vpisujejo člani, ter dobe druge važne informacije. Ker je ustanovitev te velevažne podružnice takorekto pred durmi, je pričakovati, da se člani „N. D. O.“ te ugodnosti obilno poslužujejo.

Lev občine Smednik je dobil potom javne dražbe prejšnji najemnik baron Lazzarini in sicer za dobo 1909—1912. Za celo dobo plača 1965 kron, med tem ko je za preteklo dobo plačal samo 960 K. Bo pač draga divjačina.

Grabdo svsakega mostu pri Kranju so prejšnji teden zopet pričeli. **Vsled ogromnih plazov** je poginilo pretekli teden v radovljiškem in kranjskem okraju čez 40 glav divjačine, kar kaže veliko škodo in slabo letino lovskim najemnikom.

Sokol na Bledu. Ustanovni občni zbor blejskega Sokola, ki je bil dosedaj le odsek marljivega radovljiškega društva, se je vršil večeraj popoldne „pri Jeklerju“ ob navzočnosti 60 članov. Tajnik pripravljalega odbora br. Olivotti je pozdravil sokolske zastopnike iz Ljubljane (1), Radovljice (9) in Javnornika (2) ter razložil dosedanje delovanje odseka. Br. Plemelj je poročal o blagajniškem stanju in naznanil, da si je odsek nabavil telovadno orodje v vrednosti 1000 K. Vestni poročili sta se z odobravanjem vzeli na znanje, v odbor so bili izvoljeni: Starosta Jakob Peternel, podstarosta Viljem Repe, tajnik Fran Olivotti, načelnik Fran Peternel, tajnikov namestnik Avgust Erat, blagajnik Urban Plemelj, blagajnikov namestnik Ivan Zrimec, odborniki: Josip Stare, dr. Gabriel Hočevnar, Peter Dolar, Anton Rus, gospodar Anton Ropret, zastopnik zveze Fran Olivotti, namestnik Fr. Peternel, delegati na zvezni občni zbor Fran Olivotti, Viljem Repe, Fran Peternel, Leopold Lebar, Andrej Soklič, Janez Kokalj, pregledovalca računov Ivan Pretnar, Josip Žirovnik. Nato je starosta br. Peternel v lepem nagovoru prevzel vodstvo društva, poudarjal, da bodo starejši z veseljem in vnemo podpirali „Sokola“, dobro vedo, da ima domača mladina od telovadbe le korist, ter odločno zavlača trditve nasprotnikov, da bo „Sokol“ odvrtač tuje in s tem Bledu škodoval. Br. Drenik omeni iz narodno gospodarskega stališča pomen telovadbe, ki utegne postati v do glednem času velike vrednosti za Bled kot zdravilišče. (Ploskanje in odobravanje). Starosta radovljiškega „Sokola“ br. dr. Vilfan poudarja, da je to najbolj pomemben dan za Bled, ko se je Sokol ustanovil. Omenja sokolski izlet na Javnornik, kjer so bili že navzoči sedanjji blejski Sokoli in prejeli spodbudo za telovadbo. Dolžnost naša je, da preprožemo kar le mogoče našo krasno gorensko stran s sokolskimi društvi, v katerih bodo zastopani vsi sloji od kmeta do najvišjega gospoda. Tedaj bo naša domovina rešena. Za Bledom in Bohinjso Bistrico mora priti sedaj predvsem Kranjska gora, ki je na meji, zatorej treba poživiti društvo. V nadaljnjem govoru zavrača trditve o nekaki mednarodnosti Bleda in opozarja na druga svetovna zdravilišča, ki imajo odločen značaj svojega kraja. Ponosni moramo biti, potem nas bode tuje spoštoval. Po tem navdušenem govoru so zapeli Sokoli „Hej Slovani“. Nato je starosta br. Peternel zahvalil se še enkrat vsem navzočim za udeležbo, pozival k nadaljnjemu vztrajnemu delu ter zaključil ustanovni občni zbor. Društvo šteje 85 članov, 27 telovadcev ter ima lepo orodje; telovadnica je bila večeraj popoldne polna Sokolov in naraščaja.

Aljažev dom v Vratih — razdejani Danes dopoldne smo dobili iz Mojstrane to-le brojavko: „Velikanski snežni plaz z Rogice je odnesel „Aljažev dom“. Dr. Štajmerjeva vila, ki stoji kakih 300 korakov nižje je ostala nepoškodovana.“ Vest smo takoj sporočili predsedniku „Slovenskega planinskega društva“ dr. Fr. Tomišku, ki o dogodku se ni ničesar vedel. Aljažev dom je bil ena največjih zgradb, kar jih je izvršilo S. P. D. Provročena škoda se ceni okrog 40.000 K. Kakor čujemo, se nekaj odbornikov že danes napoti v Vrata, da se na liou mesta natančnejše informirajo o podrobnostih katastrofe. Ker letos ne bo mogoče na novo zgraditi Aljaževega doma, deloma radi časa, deloma pa tudi radi pomanjkanja gmotnih sredstev, bo turistika

blagajničarka ga. Mar. Femc, življa namestnica ga. Mar. Rojina, gđ. Franjica Tome in gđ. Mar. Mit-teregger. Pregledovalki računov sta gospe Albina Zakotnik, županja Zg. Siske; namestnici gospe Marija Pušna in Katar. Volker. Glavno družbo je zastopal njen tajnik g. A. Berce.

Članom žiženske podružnice „N. D. O.“ sporočamo, da posluje tajnik podružničnega pripr. odbora vsak ponedeljek in petek od 7—8 ure zvečer v Čitalnici v Spodnji Siski, kjer se lahko vpisujejo člani, ter dobe druge važne informacije. Ker je ustanovitev te velevažne podružnice takorekto pred durmi, je pričakovati, da se člani „N. D. O.“ te ugodnosti obilno poslužujejo.

Lev občine Smednik je dobil potom javne dražbe prejšnji najemnik baron Lazzarini in sicer za dobo 1909—1912. Za celo dobo plača 1965 kron, med tem ko je za preteklo dobo plačal samo 960 K. Bo pač draga divjačina.

Grabdo svsakega mostu pri Kranju so prejšnji teden zopet pričeli. **Vsled ogromnih plazov** je poginilo pretekli teden v radovljiškem in kranjskem okraju čez 40 glav divjačine, kar kaže veliko škodo in slabo letino lovskim najemnikom.

Sokol na Bledu. Ustanovni občni zbor blejskega Sokola, ki je bil dosedaj le odsek marljivega radovljiškega društva, se je vršil večeraj popoldne „pri Jeklerju“ ob navzočnosti 60 članov. Tajnik pripravljalega odbora br. Olivotti je pozdravil sokolske zastopnike iz Ljubljane (1), Radovljice (9) in Javnornika (2) ter razložil dosedanje delovanje odseka. Br. Plemelj je poročal o blagajniškem stanju in naznanil, da si je odsek nabavil telovadno orodje v vrednosti 1000 K. Vestni poročili sta se z odobravanjem vzeli na znanje, v odbor so bili izvoljeni: Starosta Jakob Peternel, podstarosta Viljem Repe, tajnik Fran Olivotti, načelnik Fran Peternel, tajnikov namestnik Avgust Erat, blagajnik Urban Plemelj, blagajnikov namestnik Ivan Zrimec, odborniki: Josip Stare, dr. Gabriel Hočevnar, Peter Dolar, Anton Rus, gospodar Anton Ropret, zastopnik zveze Fran Olivotti, namestnik Fr. Peternel, delegati na zvezni občni zbor Fran Olivotti, Viljem Repe, Fran Peternel, Leopold Lebar, Andrej Soklič, Janez Kokalj, pregledovalca računov Ivan Pretnar, Josip Žirovnik. Nato je starosta br. Peternel v lepem nagovoru prevzel vodstvo društva, poudarjal, da bodo starejši z veseljem in vnemo podpirali „Sokola“, dobro vedo, da ima domača mladina od telovadbe le korist, ter odločno zavlača trditve nasprotnikov, da bo „Sokol“ odvrtač tuje in s tem Bledu škodoval. Br. Drenik omeni iz narodno gospodarskega stališča pomen telovadbe, ki utegne postati v do glednem času velike vrednosti za Bled kot zdravilišče. (Ploskanje in odobravanje). Starosta radovljiškega „Sokola“ br. dr. Vilfan poudarja, da je to najbolj pomemben dan za Bled, ko se je Sokol ustanovil. Omenja sokolski izlet na Javnornik, kjer so bili že navzoči sedanjji blejski Sokoli in prejeli spodbudo za telovadbo. Dolžnost naša je, da preprožemo kar le mogoče našo krasno gorensko stran s sokolskimi društvi, v katerih bodo zastopani vsi sloji od kmeta do najvišjega gospoda. Tedaj bo naša domovina rešena. Za Bledom in Bohinjso Bistrico mora priti sedaj predvsem Kranjska gora, ki je na meji, zatorej treba poživiti društvo. V nadaljnjem govoru zavrača trditve o nekaki mednarodnosti Bleda in opozarja na druga svetovna zdravilišča, ki imajo odločen značaj svojega kraja. Ponosni moramo biti, potem nas bode tuje spoštoval. Po tem navdušenem govoru so zapeli Sokoli „Hej Slovani“. Nato je starosta br. Peternel zahvalil se še enkrat vsem navzočim za udeležbo, pozival k nadaljnjemu vztrajnemu delu ter zaključil ustanovni občni zbor. Društvo šteje 85 članov, 27 telovadcev ter ima lepo orodje; telovadnica je bila večeraj popoldne polna Sokolov in naraščaja.

Aljažev dom v Vratih — razdejani Danes dopoldne smo dobili iz Mojstrane to-le brojavko: „Velikanski snežni plaz z Rogice je odnesel „Aljažev dom“. Dr. Štajmerjeva vila, ki stoji kakih 300 korakov nižje je ostala nepoškodovana.“ Vest smo takoj sporočili predsedniku „Slovenskega planinskega društva“ dr. Fr. Tomišku, ki o dogodku se ni ničesar vedel. Aljažev dom je bil ena največjih zgradb, kar jih je izvršilo S. P. D. Provročena škoda se ceni okrog 40.000 K. Kakor čujemo, se nekaj odbornikov že danes napoti v Vrata, da se na liou mesta natančnejše informirajo o podrobnostih katastrofe. Ker letos ne bo mogoče na novo zgraditi Aljaževega doma, deloma radi časa, deloma pa tudi radi pomanjkanja gmotnih sredstev, bo turistika

s tem močno prizadeta. Razdejani „Aljašev dom“ je za „Slovensko planinsko društvo“ prava katastrofa, ki lahko provzroči njega propad, ako se ne uvede pomožna akcija za nabiranje prostovoljnih darov za zopetno zgraditev „Aljaševga doma“.

Iz Žirov. Umrli je v ljubljanski bolnici od 26. na 27. marca Janez Oblak v 28. letu svojo dobo. Pokojnik je bil odločno narodno naprednega mišljenja. Stal je vedno in povsod v vrstah prvobornih napredne ideje v Žireh. Bil je navdušen Sokol, spreten telovadec in sploh agilen delavec na polju emancipacije iz okov klerikalizma. Nastopal je večkrat kot navdušen govornik in je v živih besedah, govornih od srca, vzpodbujal poslušalce k neumornemu delovanju za sveto stvar. Dopisoval je tudi naprednim listom. Napredni Žirovci ga bomo bridko pogrešali. Želimo, da bi imel dosti posnemalcev. Vzrok bolezni in smrti je bil nesrečni padež z voza, vsled katerega je dobil na glavi težko telesno poškodbo, za katero se od začetka ni dosti zmenil. Ta nesrečni slučaj je bil vzrok, da se mu prerano pretrgala nit življenja. Pokojniku bodi blag spomin. Telovadno društvo Sokol v Žireh.

Detomor. 25 letna deklica Ivana Navak iz Starega trga, občina Trebnje, je svojega otroka takoj po rojstvu umorila na ta način, da mu je z roko usta in nos tako dolgo tiščala, da je bilo dete mrtvo. Truplo je zakopala v gnoj v hlevu. Izročili so jo sodišču.

Glavarja stranke štajercijancev, t. j. nemškičarjev, na Štajerskem sta ptujski župan in pek, dobro znani vodja in pokrovitelj pretepačev, Ornig, ter žganjar Strasschill v Ptuj, ki je obogatil od slovenskih „šnoparjev“. — Ta „vrta“ moža podpisana sta na oklicu štajercijancev, ki vabi k zaupnemu shodu radi prihod njih deželnozbornih volitev. Štajercijanci hočejo namreč v nekaterih okrajih postaviti tudi svoje kandidate! — Na slov. Štajerskem bodo torej ob deželnozbornih volitvah kaj živahno vrvenje.

Jugoslovanska socijalnodemokratska stranka misli na Štajerskem osnovati slov. deželno organizacijo, katere sedež bo baje Celje. — Baje se bo skrbelo, da se ljudje poprimajo intenzivno učenja slovenskine, da se vadijo v govorništvu in popevanju slov. pesmi i. dr.

Šolsko vprašanje okoljske občine celjske se kar ne gane z mesta. Vse dreganje, pisarjenje, interpelovanje nič ne izda. V Gradcu se ne zganjejo. Clary modro čaka, Nemci pa v celjski okolici zidajo novo šolsko poslopje. Klerikalci stoji lepo ob strani, ne store ničesar, k večjemu neosnovano pozabljajo naprednjakom. Da so le šolske sestre preskrbljene, vse drugo jim je deveta briga!

Posojilnica na Vranskem pri Celju je imela, kakor se nam poroča, v minoletem poslovnem letu 11.000 K čistega dobička ter bode od te svote glasom sklepa občnega zbora dne 25. marca t. l. 6000 kron dalo v dobre namene.

Žalske ženske in moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda občni zbor dne 25. t. m. se je vršil ob izredno mnogobrojni udeležbi članov in okoličanov kmetovalcev. O pomenu in važnosti je temeljito govoril g. iur. J. Korent. Obe podružnici ste vrlo dobro delovali, moška je postala celo pokroviteljica koncem leta. V odbor so se soglasno izvolili lanski odborniki.

Vojak na straži pri vojaški bolnici v Celju je ustrelil v nedeljo zvečer nekoga Drobnetca, ki je prišel z Dunaja na nabor, ker ga je izzival in obmetaval s kamenjem. Vojak ga je opominjal in ustrelil dvakrat v zrak, toda izzivalec, ki je bil precej pijan, se ni dal ostrašiti. Odpeljali so ga naravnost v mrtvašnico.

Utopljenega otroka so našli včeraj opoldne v potoku blizu cinkarne v Celju.

Novorojenčka v gnoju so našli v Vuzeu na Koroškem pri Jožetu Mettingerju. Posrečilo se je najti tudi storilko v osebi Veronike Podržan, Mettingerjeve najemnice, ki je priznala, da je otroka porodila, zadušila in v gnoj zakopala že o Božiču. Ožeta noče izdati.

Narodna delavska organizacija v Gorici je imela v nedeljo svoj ustanovni občni zbor. Navzočih je bilo okrog 200 delavcev raznih vrst, kar je za gorške razmere prav lepa udeležba in kar priča, da bo štela organizacija visoko število članov, kajti premnogo jih je, ki se niso mogli nadeležiti ustanovnega občnega zbora pa bodo člani organizacije. Govorili so dr. Mandić in Skalič iz Trsta ter jurist Knaflič iz Gorice. Dr. Mandić se kar navdušil ljudi za novo organizacijo. Socialni demokratje so hoteli priti delat z gajo, pa so si zadnji moment premislili. V odbor N. D. O. so izvoljeni: predsednik jurist Vladimir Knaflič, podpredsednik Pino Čejan, železniški poduradnik, tajnik komtoarist Karel Vuga, blagajnik faktor Jo-

sip Fabdič, knjižničar čevljarski pomočnik Josip Ornovc, odborniki: železničar Karel Koren in knjigovodja Mirko Plesničar, namestniki: železničar Ivan Miseric, sedar Franc Oblak in mizar Pavel Jezernik. Predsedniki skupin: železniških delavcev, lesnih delavcev in voznikov so: Cempre, Humar in Poljaner.

Predavanje v Gorici. Jutri zvečer bo predaval v dvorani „pri zlatem jellenu“ g. prof. Seidl o „Rastlinski svatbi“. Ker je g. profesor znan strokovnjak na naravoslovnem polju, obeta biti to predavanje izredno zanimivo.

Plačila je vstavila tvrdka J. Druforka v Gorici. Pasiva znašajo 110.000 kron. Upnikom ponuja 30% poravnanje.

V škafu vode je utonila 1 letna A. Zaletel v Gorici, v katerega je padla izgraje se z vodo med odsotnostjo staršev.

III. seja odbora deželnega urada pokojninskega za vodo za privatne nastavitve v Trstu vršila se je v soboto 27. t. m. v uradnih prostorih ter sta ji prisostovala slovenska odbornika gospoda dr. Rybač in Škerbinec. Po poročilu predsednikovega naznanjenih je bilo do sedaj v okolici tega deželnega mesta 7820 zavarovancev, izmed katerih pa bo 2651 izstopilo in pristopilo že od ministrstva priznanim nadomestilnim penzijskim zavodom. Razposlalo se je 4167 predpisov za vplačila in vplačalo se je do sedaj okoli 43.000 K, katera vsota je naložena pri poštni hranilnici. Urad je prejel naznanila v štirih slučajih, pri katerih je bilo treba izplačati odpravnine in eden od teh slučajev s K 1270 je že likvidiran. Vsled ukaza ministrstva, da se voli v najkrajšem času odbor namestu od njega imenovanih odbornikov, določilo se je, da se volitve vrše 15. junija t. l. in v volilno komisijo so bili voljeni za delodajalce gospoda Brunner in Burgstaller ter za zavarovance gospoda Ora in Škerbinec. O načinu volitev bomo svoječasno še poročali.

Videant consules... Minulo sredo se je vršila pred tržaškim porotnim sodiščem obravnava obravnava proti 3 obtoženecem radi ropa. Obtoženci so bili slovenski kmetje s Krasa, poškodovane je bil Slovenec in vse pričle so govorile iz ključno samo slovenski, ali so vsaj znale dokazano, slovensko kot drugi jezik. Kljub temu je sodišče, ki je po zakonu dolžno skrbeti, da se obdolženci, in to posebno pri kazenski obravnavi nudi prilika, razložita kolikor možno umljivo sodnji in porotnikom svoje zagovore in olajševalne momente, blagovolilo uvesti laško razpravo, s pomočjo tolmača avskultanta Muhe. Namestnik državnega pravdnika — zastopnik države — ki je dolžan po zakonu paziti z enako vneto na vse okoliščine, bodisi, da so obtožencu v korist ali škodo, bodisi, da je obtoženec Slovenec ali Lah ali kar hoče, je govoril le laško. Predlagal je po laškem zagovoru braniteljev laškim porotnikom laško obsodbo, ter jih je sodišče na podlagi pravoreka teh porotnikov, ki obtožencev niti razumeli niso, obsodilo radi hudodelstva ropa, ki je bilo morda le prenapregeno dejanje, brez hudobnega ali celo roparskega namena, vsakega na 3 leta težke ječe. Jasno je, da je to protipostavno, umevno pa tudi vsakemu, kako lahko se obtoženec spozna krivično krivim, kajti če kak'govor berem, ali mi ga pripoveduje druga oseba, je priznalo brez vtiska, katerega napravi govornik sam, in me ne more privedi na tisto stališče javnosti in možnosti preudarka, kot me privede izvirna izpoved govoreče prizadete osebe. Nehote nas spominjata slučaj obsodbe Stefaniča in tovarišev pred porotno sodnijo v Rovinju, kateri so bili kot Hrvatje spoznani krivim tudi od laških porotnikov, kateri jih niso razumeli, katero obsodbo pa je pozneje dunajsko kasacijsko sodišče razveljavilo zahtevalo ponovno obravnavo v jeziku obtožencev, pri kateri so bili popolnoma oproščeni.

Radi razširjanja anarhističnih letakov sta bila obsojena pri porotnem sodišču v Trstu 22letni E. Kuret in 17letni S. Francin, oba iz Milj, na tri oziroma dva tedna težke ječe. Oba sta se proglasila za anarhistična socijalista.

Požar je vpepelil v soboto dop. gosp. Faganelli v Mirnu na Primorskem precejšnjo skladišča drv in sena in deloma tudi hišno in gospodarsko poslopje. Kako je nastal ogenj se ne ve, škoda znaša okoli 7000 kron.

Nov poštni urad se otvori s 1 mal. travnom v Podgorju, politični okraj Koper, kateri bo v dva kratni dnevni zvezi s postajo Podgorje, proge Herpelje-Kozina-Pulj, kjer se začasna poštna nabiralnica opusti.

Odstop reškega župana. Reški župan dr. Vio je naznanil svoj odstop. Umakniti se hoče v zasebno življenje in posvetiti pravnim študijam.

Vse prebivalstvo na Hrvaškem mora vladnim organom izročiti vse strelno orožje in vsa razstreljiva. Ta ukaz je izdala včeraj Rauchova vlada. Kaj to pomeni? Ali se Rauch boji, da bi izbruhnila revolucija na Hrvaškem vspridlo njegovih nečuvnih nasilstev?

Mednarodna razstava za uporabo elektrike v Brešiji. Od avgusta do oktobra t. l. se vrši v Brešiji razstava za uporabo elektrike. Namen ji je, uporabi elektrike, ki je v Italiji že jako razširjena, dati novih vzpodbud. Provincja Brešija je posebno bogata s slapovi, kar je omogočilo ustvariti na polju proizvajanja električne energije podjetja izrednega pomena in velikosti. Pokroviteljstvo razstave je prevzel trgovinski minister, razstavo podpirajo občina Brešija, trgovinske zbornice v Brešiji in Milanu in najodličnejše osebe teh dveh mest. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je pripravljena eventualnim interesentom preskrbeti p. drobna pojasnila o tej razstavi.

Nemški izgredi v Opavi. Visoko olikani, nežno čuteči in fini nemški barbari so pokazali pred dnevi v Opavi zopet svoja junaštva in plemenitost. Vdrli in razbili so izložbo češkega knjigotročca Havlička ter vse slovenske knjige deloma pokradli, deloma razmetali po cesti. V svojem „Siegeslauff“ so potrli nebroj šip in s stražniki vred insultirali in pljuvali Čeha, neizvzeto dame, in slikali najgusneje slike na njihova vrata in okna. Žvižgaje, kriče in mahaje s palicami so obkolili češke trgovine ter zaprli popolnoma vsak promet. Po dolgem, dolgem času šele je prišlo vojaštvo, ki je razgnalo nemške izgrednike s stražniki vred. O aretacijah ali kaznih se seveda ne more poročati, ker jih ni bilo, kajti ta špasek so si dovolili — dostojni Nemci.

Ameriška poročila. Sedemna d' stopno poslopje Gason v Filadelfiji je zgorelo do tal. Kako je nastal ogenj, se ne ve, škoda je 100.000 dol. — Orel je odnesel triletno deklico zamorca Brosona v Cocoadi. Na krik in vpitje domačinov jo je preplašen spustil že s precejšnje višine na tla. Dete je priletelo k sreči na velikanski kup bombaževga semena, kar mu je rešilo življenje. — Čudak med tatovi. V Wilkesbure je vlomil v hišo tamošnjega bogataša neznan tat, pregledal vse vrednostne papirje, zlatino in srebrnino ter dragocene dragulje, odnesel pa je samo staro stensko uro, maloverden ženski jopič, ter iz kuhinje sito za moko. — Boj za železniški stroj. Železniški družbi Delamare Eastern je za rubil davčni urad stroj št. 1, zvezal kolesa z močnimi verigami in odpeljal svojega zastopnika s nekim tujim strojem po zarubljenega. Družba je to zanalasč dopustila, in ko priklopi tuji stroj zarubljenega nase, primakne nenkrat družba od zadaj svoj najmočnejši stroj, kateri potegne nasprotno ravno v trenutku ko hoče uradni stroj speljati. Nastal je za trenotek hud boj, kolesa obeh strojev so se vrtela s hitrostjo, da se je iskriilo, pekali so nategnjeni deli stroja, nakar se je utrgal uradni stroj in zdrčal sam proti domu med glasnim zabavljanjem in zasmehovanjem blamiranih esekutorjev Železnice je seveda nato takoj plačala, pridobila pa si je veliko, prav ameriško reklamo.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 14. do 20. marca 1909. Število novorojenec 19 (= 24,70‰), mrtvo-rojenca 2, umrlih 25 (= 32,50‰), med njimi sta umrla za vrtico 1, za jetiko 1 (tujec), vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 1. Med njimi je bilo tujcev 9 (= 36‰), iz zavodov 12 (= 48‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli in sicer: za ošpicami 23, za škrlatno 1 za tifusom 1 (iz okolice pripeljan v deželno bolnico), za egiptovsko očesno boleznijo 2.

Nepošteta služkinja. Pri neki stranki v Kolodvorski ulici je služila šele malo dni Ana Morešova, rojena 1886 v Selcah in pristojna v Blanco, okraj Brežice. Že prve dni si je prisvojila zlat prstan z briljanti in safri ki je ležal na umivalni mizi ter je bil vreden 160 K. Ko je dotična stranka dragoceni prstan pogrešila, se ji je takoj obudil sum, da je tatvino izvršila služkinja. Detektivi o tem obveščeni, so Morešovo aretovali in je le-ta tatvino priznala, ter povedala, da je ukradeni prstan dala svojemu ljubimcu, kateri služi kot hlapec v Spodnji Siški. Morešova je strastna tatovica, ukradla je namreč svoji gospodinjki malo poprej, predno se je aretacija izvršila, na mizi v kuhinji ležečo denarnico z vsebino 19 K 57 vin. Denarnica se je pri aretaciji dobila v njenem žepu. Doglalo se je, da je Morešova tudi neki prejšnji gospodinjki ukradla različno perilo in nekaj denarja. Izročili so jo deželnemu sodišču.

Prijet vtihotapec. Pred nekaj dnevi se je vtihotapil neznan tat v nek hlev na Poljanski cesti in tam

ukradel hlapcu Matiju Kestelcu par čevljev, hlapcu Antonu Stojanšku pa črne hlače, žepni nož in nekaj denarja. Policoja je tata izsledila v osebi 23 let starega hlapca Franceta Kramarja iz Hruševke pri Kamniku. Kramarja, ki je bil radi tatvine že predkaznovan, so izročili o. kr. deželnemu sodišču.

Prijet tat. Pri nekem tukajšnjem brivskem mojstru je služboval 21 let star brivski pomočnik Štefan Črnovski iz Požege v Slavoniji. Črnovski je dobil od okrajnega sodišča v Florisdorfu poziv, da ima v treh dneh nastopiti enomesečni zapor zaradi obrekovanja bivše gospodinjje. Sklenil je ps, da se zaporu odtegne s pobegom. Ko sta v nedeljo dva pomočnika, s katerima je Črnovski skupno delal odšla od doma, je sam ostal v spalnici. Da bi si pridobil sredstev za pobeg, je Črnovski ukradel iz zaklenjene omare pomočniku Antonu Ju rašku 20 K denarja in nekaj obleke, pomočniku Vencelnu Bujaku pa 102 kron denarja, telovnik, hlače in naravnice ter se odpeljal z električno železnico na južni kolodvor. Kmalu po Črnovskijem odhodu pa je prišel Bujakek domov in zapazil tatvino. Bujak je tatvino takoj naznanil policiji, katera je uzmoviča prišla ravno ko je hotel vstopiti na kolodvoru v osebni vlak, ki je imel odpeljati proti Trstu. Vse ukradene stvari z denarjem so se našle pri njemu. Bil je izročen o. kr. deželnemu sodišču.

Delavsko gibanje. Predvčerajšnjim se je iz južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 14 Hrvatov in 4 Slovencev; nazaj pa je prišlo 90 Hrvatov. V Ljubljano se je pripeljalo na delo 90 Lahov, 100 Lahov pa se je peljalo v Budapešto. Z južnega kolodvora se je včeraj odpeljalo v Ameriko 30 Hrvatov in 6 Slovencev, 60 Lahov je šlo v Budimpešto, 40 pa v Kočevje.

Pobegnil je včeraj od dela na Starem potu 22 letni prisiljenec Fran Auer, rodom iz Mininga, okr. Braunau.

Nepreviden voznik. Včeraj je hlapec Ivan Lukeš s tovornim vozom v Lingarjevi ulici tako neprevidno vozil, da je zadel v kandelaber plinove svetilke, razbil svetilko in napravil m stni občini 12 K škode.

Izgubljeno in najdeno. Trgovski sotrudnik Ferdo Zagar je izgubil črn ovratnik, vreden 7 K. Učenka Jelica Marovtova je našla zlato brožo v podobi triperesne deteljice s tremi slikami. Inkasant Josip Ravnikar je našel v veži „Narodne tiskarne“ denarnico s srednjo vsoto denarja.

Narodne delavske organizacije posredovalnica za delo: Dela iščejo: 4 ključavničarji, 1 pečarski pomočnik, več pisarniških in trgovskih slug, več uradniških moči, en monter, en parni strojnik, en praktikan k strojniki, 2 vrtarja, 1 mizar, 1 modelir, več žensk, delavcev i. dr. Gospodarjem toplo priporočamo, da se ozirajo na gori navedene moči, ki so pripravljive. Dela dobe: 1 krojaški pomočnik za mala eela, 1 vrtar na deželo, 1 pečar, ki bi se lahko etabliral kot samostalen, 1 zanesljiv poštni sel na deželo. Nasloviti: Narodna delavska organizacija v Ljubljani, Dunajska cesta 6. I. — Pismom je dodati znamko za odgovor.

Drobne novice.

— Šamomor enoletnega prostovoljca. Enoletni prostovoljec Reiner 2. tirolskega lovskega polka si je prerezal v vojašnici v Bočanu z bravijo vrat, ter se vrgel skozi okno drugega nadstropa na dvorišče, kjer je mrtve obležal. — Vzrok samomora neznan.

— 2 peklenska stroja so našli 4 dečki na cesti blizu poliklinike v Rimu. Med pobiranjem je en stroj razpočil ter enega dečka smrtno drugega nevarno ranil.

— Plaz je podsul v Srednji vasi v Solnogradu 4 šolarje, vračajoče se iz šole. — 7letno deklico so izkopali že mrtvo, o ostalih dvomijo, da bi okrevali.

— Bojniški parnik opremljen z vsemi pripravami za obolele in ranjene vojake je ponudil na razpolago rdečemu križu knez M. E. Fürstenberg, v svrhu prevažanja ranjencev iz južne Dalmacije v Trst.

— Delavci šleskih premogovnikov so imeli v nedeljo v Ojstravici shod, katerega se je udeležilo 4000 delavcev. — Sklenilo se je, da se da delodajalcem izjavo, da naj napravi tekom 14 dni nekaj posredovalni urad, ki bo razmere glede zaslužka med delavci in podjetniki uredil. — Ako se to d. l. majnika ne uredi, začne s splošno stavko.

— Vojaški straži kemične delavnice v Temešvaru se je približal nek kolezar preoblečen kot častnik, ustrelil nanj iz samokresa ter obdežal. — Vojak je ostal nepoškodovan, storilec neznan.

— Lonec zlatnikov so našli delavci pri kopanju temelja neke kleti v Nižjem Vogvorodu. — Denar je imel veliko starinsko vrednost in bil jako dobro ohranjen. Na nekaterih zlatnikih bil je še jasno čitljiv napis

»Veliki knez Ivan«. Delavci so zaklad prikrili, in prodali skrivaj starinarjem, pri katerih se je posrečilo do sedaj le del zlatnikov najti.

— Obesil se je zidarski mojster Lojze Julič iz Mitrovice. Pred par meseci je dobil očesno bolezen in popolnoma oslepil. Po brezuspešnem zdravljenju na raznih klinikah se je vrnil domov, in se obesil na ograji domačega dvorišča.

— Nova stavka poštinih uslužbencev v Francoskem. Radi ministrskega sklepa, glasom katerega naj bi se uradniki, ki so bili na protestu proti Symianu podpisani kaznovali, je sklenil sobotni tozadevni shod uslužbencev ponoviti stavko v širšem krogu, kakor je bila prejšnja in grozi celo s splošno stavko, katera je kakor se je izkazalo kaj lahko izvedljiva.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Svojega gospodarja okradel. Mizarski pomočnik Anton Novak je delal v Švigeljnovi tovarni. Tu si je prisvojil v večkratnih ugrabih razne reči, katerih škoda znaša 172 K 30 vin. Ker so večino ukradenih stvari pri obdolžencu našli, je bila škoda deloma poravnana. Nadalje je zmaknil v Sp. Siški, vrnivši se pod pretvezo, da je pozabil popoldne svojo suknjo, natakarioci Antoniji Dovgan lastno jopo, katero mu je pa ta na dvorišču, opazivši tatvino, odvzela. Se tisto popoldne je odnesel v Reiningshausovi gostilni Alojziju Glavinčiču zimsko suknjo, vredno 64 K. Ker so mu pa postajala tla prevročja, jo je mahnil v Bosno ter med potjo, da se je preživljal, beračil. Ker je bil Novak že petkrat zaradi tatvine kaznovan, je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Lepa družba. V Zeleni jami so si najele pri Neži Erker stanovanje tri, mestni policiji dobro znane zrele ptice in sicer 17letna Terez. Centa iz Želimelj, 18letna Jožefa Mejač od Dev. Marije v Pulju in 16letna Kristina Megušar iz Trziča. Preživele so se z vlačuganjem in raznovrstnimi sleparijami na ta način, da so po nasvetu Megušar ostale dve z naročilnimi listki, katere je spisala na ime raznih imovitih gospodinj, opeharile več trgovin za razno blago znatne vrednosti, pri več drugih trgovinah je pa vsled previdnosti trgovcev ostalo le pri poskusu. Obsejane so bile: Jožefa Mejač na 8 mesecev ječe, Centa in Megušar pa vsaka na šest mesecev ječe ter po prestani kazni v prisilno delavnico.

Zaradi hudodelstva nenravnosti je bil obsojen v tajni razpravi Gregor Krehar, hlapec v Ljubljani, na eno leto težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Intervencija veselil v Belgradu.

Dunaj 30. marca. Iz Belgrada je došla oficialna vest, da so danes opoldne zastopniki veselil intervenirali pri srbski vladi v prilog miru. Odgovor srbske vlade še ni znan.

Položaj na borzi.

Dunaj 30. marca. Na borzi vlada danes popolen mir. Kurzi so stali na dosedanji višočini.

Predsednik češkega deželnega kulturnega sveta.

Praga 30. marca. Za predsednika skupnega deželnega kulturnega sveta je imenovan princ Miroslav Schwarzberg.

„Smrt izdajalcem.“

Belgrad 30. marca. Danes ponoči je bil ob zid kraljeve palače prilepljen ogromen plakat z napisom: „Smrt izdajalcem!“ Straža je zjutraj plakat opazila in ga dala odstraniti.

Varnostne odredbe v Belgradu.

Belgrad, 30. marca. „Zvono“ list, ki ga izdajajo pristaši prejšnje dinastije Obrenovičev, piše, da je policija ukrenila najboljše odredbe v koku, ker se je bati kakega atentata na kralja. Drugi listi pa javljajo, da vlada v Belgradu popolni mir in da se ni bati niti najmanjših neredov. Vse vesti o kritičnem položaju v Belgradu in v Srbiji vobče so izmišljene.

Odstop ministra Izvoljskega.

London, 30. marca. Iz Petrograda javljajo, da se car Nikolaj protivi sprejeti demisijo ministra zunanjih del Izvoljskega. Vkljub temu pa je to vprašanje najbližje bodočnosti, da Izvoljski zapusti svoje mesto. Kot njegovega naslednika imenujejo kneza Engaličeva, ki je znan kot slavofil. Engaličev je bil rejenec grofa Ignatjeva, ruskega poslanika v Carigradu za časa rusko-turške vojne.

Ker je danes telefonska zveza z Dunajem slaba, so izostale najnovejše telefonske vesti.

Darila.

„Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ dalje poslali gg. in sicer po 50 K: ljubljanska kreditna banka in Ivan Narnik, c. kr. sodni svetnik v pok v Ljubljani; po 40 K; Posojilnica v Gornji Radgoni; po 20 K: Ga. M. Seidl, Novo mesto, dr. Šavs, c. kr. štab. zdravnik, Zagreb, in Viktor Vesel, c. kr. notar, Trst; po 10 K: Josip Boncelj, posestnik, Železniki, Ant. Hrast, c. kr. učitelj, Trst, Leop. Jonke, Bovec, Franc Knaflič, Smartno pri Litiji, dr. Matija Murko, vseuč. prof. Gradec, dr. Mat. Schmiermaul, zdravnik, Rajhenburg, dr. Josip Serbec, advokat, Celje, dr. Val. Štampihar, advokat, Kranj, M. A. Trnovec, c. kr. dvorni svetnik, Dunaj in dr. D. Treo, odvetnik Gorica; po 6 K: Dr. R. Pipuš, adv. Maribor, dr. Schegula, adv. Novo mesto in dr. Fran. Kropivnik, c. kr. prof. profesor, Ljubljana; po 5 K: Dr. Jos. Barle, c. kr. notar, Kočje, Jos. Gerdešič, c. kr. dvorni svetnik, Novo mesto, dr. Karel Glaser, c. kr. profesor v p. Dunaj, Fr. Ks. Goli, Idrja, Fr. Hmelak, Lokavec, dr. Fr. Horvat, c. kr. notar, Brežice, Ant. Jugovec, Krško, L. Mikusch, Ljubljana, dr. Vlad. Fertot, Dunaj, Fr. Ks. Petek, Ljubno v Sav. dolini, Rudolf Pavec, Mozirje, Ant. Podhostnik, župnik na Rečici v Sav. dol., dr. A. Poznik, c. kr. notar, Novo mesto, Henrik Schreiner, ravnatelj, Maribor, Iv. V. néna, mag. ravnatelj, Ljubljana in Jos. Zupan, župnik, Dolina pri Trstu; 4 K A Šantel, Gorica; po 3 K: dr. I. H. Zelberger, Brežice, Frid. Kukovič, župnik, Dobrna, inž. I. Šega, Bruck na M., in L. Škerlj, prof. Novo mesto; po 2 K: H. Angerer, dekan, Celovec, inž. Bol. Bloudek, Kranj, Ant. Kolar, župnik pri Sv. Ijži, Jos. Medica, St. Peter na Krasu, Fr. Omersa, Kranj, Fr. Rus, Bled, Marijda Sebenikar na Uncu, dr. Fr. Vončina, Krško in R. Zdolšek, adjunkt na Grmu. Skupaj 432 K.

Za Sicilijo in Kalabrijo nabral g. Gabrijel Piccoli, lekarnar v Ljubljani: Stiene Ivan, oavčni pristav v pok. 1 K, Skofjih Wilhelmine 2 K, Skofjih 1 K, Bunc Amalija 1 K, Langer Hugo 2 K, Lampe Martina 1 K, Wrinskele Matija, c. kr. davčni oficijal 1 K, Babka A. 1 K, Bontan Kristina uč. vdova 40 h, Okoren Jes p. pek 5 K, Vojevič Vinko 2 K, Worm K. 2 K, Strauss Hermann 2 K, Berkovnik Ivan 2 K, Gabrič M. 2 K, Bergane Albert, brivec 2 K, Cik Marija, posestnica in trgovka 10 K, dr. Anton

Švigelj, odvetnik 2 K, Regali A. 1 K, Forstner Avgust 1 K, Burja Franc 1 K, Topolavec Franc 1 K, Spoljarič 3 K, Mathian Ivan sen. 5 K, Zajc Franc, brivec 1 K, Neža Blaž 60 h, Bokšič Mihael, strojevodja 1 K, Nadrah 1 K, Steinherz 1 K, Merzlikar Ant., hlapec 40 h, Janežič Anton, hlapec 40 h, Gradišek Franc 40 h, Vedrel Josip 2 K, Rožman Ivan 2 K, B. ršnik Jelka 2 K, Štrukelj Josip 1 K hišna posestnica nabrala in sama dodala Holzaphova cesta št. 11 3 K, Neime-novan 60 h, A. Z. 40 h, nepoznana M. 10 h, Nepoznana 10 h, Nepoznana 46 h, A. V. 60 h, F. R. 10 h, Gričar 5 K, Krisper Anton 10 K, Marija C. 40 h, Antonija P. 40 h, Pokorn A. 40 h, Bre-skvar L. 1 K, Umnik Ivan 60 h, Kerne Ivan 80 h, Košir Julija 40 h, Geyer Rudolf 120 K, Lampič Ignac, c. kr. sodn. oficijal 2 K, Lapajne Alojzij, orož. strm. v pok, Mih. Brgaut tov. del., Koporc Marija, tob. tov., Findeisen Franja, del. tob. tov. skupaj 240 K, Gind A. 3 K, občinsko predstojništvo Borovnica, Kranjsko 50 K, Gosp. Rudolf Tenente, trgovec v Ljubljani nabral: Gg. uslužbenci gosp. Franjo Žagarja v Markovcu pri Rakeku 174-70 K, gosp. Žagar Franjo Markovec 185-30 K. — Že označenih 5177-85 K. Skupaj 5674 41 K.

Slovenci in Slovenke! Ne zabijte družbe sv. Cirila in Metoda!

Izvid g. prof. dr. B. Slavika prof. na c. kr. češkem vseučilišču v Pragi.

G. J. Seravallo v Trstu.

Potrjujem Vam, da sem z Vašim „Serallovim kina-vinom z železom“ v pre mnogih slučajih dosegel proti malokrvnosti dobre uspehe. Pacijenti ga radi uživajo in dobro prenašajo, ker ga pred drugimi enakimi izdelki odlikuje dober okus.

V Pragi, 30. septembra 1908

347 Prof. dr. Slavik.

Včeraj smo iskali vjollc

in smo se počteno prehladili. Nismo hoteli v šolo, pa mati tega ni trpela. Sedaj pred predmestnim ispitom ne boste ostajali iz šole, je rekla. Dala je prinesiti dve škatlici Fayejevih pristnih sodenskih mineralnih pastilj, vsak otrok jih je dobil šestero v toplo mleko, drugo smo pa tako pocmakali. In danes zjutraj? Kakor bi pihnil smo bili sveži in zdravi. Fayeve pristne sodenice se dobivajo v vseh zadevnih trgovinah in lekarnicah za K 1'25.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: **W. Th. Guntzerl, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 15.** 125

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 29. marca 1909.

Termin.

Pšenica za april 1909 . . . za 50 kg K 13-69
Pšenica za oktober 1909 . . . za 50 kg K 11-
Rž za april . . . za 50 kg K 9-95
Koruzna za maj . . . za 50 kg K 7-51
Oves za april . . . za 50 kg K 8-76

Efektiv.

[20 ceneje.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-3. Srednji uradni tlak 736-0 mm.

marca	Cas spaso-vanja	Stanje baro-metra v mm	Tempera-tura v C	Vetrov.	Nebo
29.	9. zvj.	732-7	72	sl. jzafi.	del. obl.
30.	7. zj.	732-5	77	"	oblačno
	2. pop.	732-5	11-2	sr. zahod	"

Srednja včerajšnja temperatura 6-7°, norm. 6-2°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Iščo se

potnik

za vino in žganje proti proviziji. Oglasiti se je v petek, 2 aprila v hotelu Union, soba št. 36 od 11. do 12. ure dopoldne. 1:84-1

Zahvala.

1286

Za vse povodom smrti nepozabnega očeta, svaka, tasta in strica, gospoda

Antona Finžgarja

došle izraze sočutja, za častno spremstvo pokojnika k zadnjemu počitku in za darovane vence se iskreno zahvaljujejo

žalujoči ostali.

Proda se lepa, še ne rabljena

oprava

za špecijsko prodajalco. Proda se tudi približno 100 mtr. stotov dobrega sena.

Cena po dogovoru. 1279-1

Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“.

SUKNA

In modno 749 19

blago za obleke

prilporeča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Tvorniške cene. Vzorci franco

V najem se sprejme dobro idoča

trgovina

v kakšnem prometnem kraju. Več pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 1281-1

Radi renoviranja nekaterih sob, se

proda že rabljeno

pohištvo

skupno ali posamezno v hotelu pri „Maliču“. 1192 5

Spretnega 1268 -3

stenografa

zmožnega slovenske in nemške steno-grafije, sprejme takoj dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani.

Trgovskega sotrudnika

izurjenega manufakturista, sprejme Jos. Ferencak, trgovina mešanega blaga v Brežicah. 1249 2

Iščem dobro uvedenega

potnika

za galanterijsko blago in pletenice, event. pristopi lahko tudi kot dru-žabnik. 1265 3

Pismene ponudbe pod „H K. 20“ poste restante Ljubljana.

„SLAVIJA“

12-86

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fond: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430-97 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseslovensko-slovensko-narodno upravo.

Vsa pojavnika daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v znamenju zlatih alicah štov. 12.

Sprejema zavarovanja slovenskega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ma po preteku petih let pravice do dividende.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder posnija

Dovoljuje iz čistega dobička izdatke podpore v narodne in obćenokoristne namene.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat, stric, tast in stari oče, gospod

Franc Bahovec

mestni učitelj in hišni posestnik

danes ob polu 8. zjutraj, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega rajnika bode v četrtek popoldne ob 1/5. iz hiše žalosti, Miklošičeva cesta št. 26 k Sv. Krištofu, kjer se truplo pokojnikovo položi v družinsko grobnico.

Predragega rajnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Prosi se tihega sožalja.

1285

V Ljubljani, dne 30. marca 1909.

Žalujoči ostali.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

